

**незалежная
газета**

№ 47 (597) 18 снежня 2008

www.nn.by

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходдзіць штотыднёва, у чацьвергі

**Сэкс
і молат**

**Новы проект
Вольскіх**

**Тэлепраграма
«Белсату» на тыдзень**

Старонка 9

Старонка 12

Старонка 15

У НУМАРЫ

З верай у Лукашэнку

У Мінску прыйшла акцыя індывідуальных прадпрымальцаў, якая сабрала каля 3000 чалавек.
Старонка 6.

I ботам не кінуў

Блогер nn.by Аляксандар Класкоўскі сустрэўся з Джорджам Бушам. Уражанні. Старонка 2.

Мужык павінен біцца

Існуе «раман выхавання», а беларускі блогер Andorag піша «эсэ выхавання». Пра падлетковыя бай. Старонка 13.

«ARCHE» і «Наша Ніва» ў Смаргоні

19 снежня ў пятніцу з 19.00 у Смаргоні па адрасе вул. Чырвонаармейская, 24 адбудзеца презентация Збору твораў ксяндза Адама Станкевіча «З Богам да Беларусі» з удзелам гісторыка Алеся Пашкевіча, паэта Уладзіміра Няляева і рэдактара ARCHE Валера Булгакава. Даведкі праз т.: 336-20-62 (Аляксандар).

Будзе працаўца выстава беларускіх кніжак і часопісаў. Запрашаем усіх жадаючых зрабіць сабе калядныя падарункі.

Арыштаваны былы пракурор Мінскай вобласці Міхail Снягір... Як набываюць нерухомасць моцныя людзі
Рэспублікі Беларусь... Старонка 3.

Мілінкевіча легалізавалі

Рух за Свабоду стаў першай значнай апазіцыйнай структурай, зарэгістраванай за апошнія 8 гадоў.

17 снежня Аляксандра Кавальца выклікалі ў Міністэрства юстыцыі, дзе ўручылі пасведчанне аб зарэгістрацыі Руху за Свабоду. Гэта была поўная нечаканасць для актыўістаў руху, лідэрам якога з'яўляецца былы кандыдат у прэзідэнты Аляксандар Мілінкевіч. Цяпер афіцыйная назва Руху будзе гучыць як Праваабаронча-асветніцкая грамадская арганізацыя, якія падалі дакументы на зарэгістрацыю.

Беларускія ўлады працягваюць выконваць патрабаванні Еўрасаюзу. Следам за вызваленiem палітвязняў і вяртаннем у дзяржаўную сістamu распаўсюдзілі давнюю незалежных газет, рэгістрацыю атрымала адна з найбуйнейшых шматлікіх палітычных сіл у краіне.

Зміцер Панкавец

гнучыць сваю лінію. Кавалец заяўляў, што дакументы будуть падаваны да той пары, пакуль регистрацыя не будзе атрыманая.

Намеснік старшыні Руху за Свабоду Юр'яс Губарэвіч кажа: «Документы быў пададзены бездакорнымі і фармальна аформленыя, не павінна быць. Спадзяюся, што гэты выпадак не стане адзінкам, і будуть задаволенныя заявы іншых дэмакратычных арганізацый, якія падалі дакументы на зарэгістрацыю».

Беларускія ўлады працягваюць выконваць патрабаванні Еўрасаюзу. Следам за вызваленiem палітвязняў і вяртаннем у дзяржаўную сістamu распаўсюдзілі давнюю незалежных газет, рэгістрацыю атрымала адна з найбуйнейшых шматлікіх палітычных сіл у краіне.

КАМЕНТАР

Няўжо ўсё так дрэнна?

З чацвёртай спробы зарэгістраваны Рух за Свабоду. Лукашэнка хоць-кі хоцькі працягвае выконваць патрабаванні Еўрапы. Хай фармальна, хай у гадзіну па чайнай лыжцы, але саступае.

Пусціў у шапікі пару незалежных выданняў, а вось ціпер і дзецинча свайго галоўнага канкурэнта па апошній прэзідэнцкай кампаніі працягіла выкарыстоўваць іх. Няўжо справы ў эканоміцы прости піваў? Няўжо запасы вытворчасці піваў? Мабысь, так і ёсць, раз Лукашэнка ідзе сабе насуперак.

Першую траншчу расейскага крэдыту

глынулі і не заўажылі. Падтрымка валютнага курсу вымагае велізарных сродкаў. Каля тэмпы інтэрвенцыі Нацбанку захаваюцца, золатаўалтнныя запасы Беларусі скора щыща на мільярд даляраў за адзін гэты месяц. У такой сітуацыі патрабоныя гроши чортавага Захаду. Вось ужо і заробак скарацілі і рубель пачалі дэвальваваць.

У палітычным плане рэгістрацыя Руху прывідае да аслаблення ролі палітычных партый, расчараўванне якім вялікае. Самыя актыўныя рэгіональныя лідэры сабраліся ў Руху за Свабоду. Цяпер вакол гэтай легальнай арганізацыі будуть гуртувацца і многія партыйныя актыўісты.

Сямён
Печанко

I ботам не кінуў

Блогер пп.б. Аляксандар Класкоўскі сустрэўся з Джорджам Бушам.

Буш зайшоў нечакана, не праз тых дзвёры на якіх ўсе глядзелі. Я на яго шляху апінуўся першы. Прэзідэнт працягнуш руку, як стары знаёмы:

— Хэлоў, Аляксандр!

Ідэнтыфікаўш умомант. То бок да гутаркі рыхтаваўся і ўважліва прагледзеў даведкі на гасцей.

Ідэя арганізатарапы была такая: на Дзень правоў чалавека сабраўш у Бельмі Доме тох, хто выступае за гэтых самыя праваў ў краінах, дзе іх бракуе. А каб надаць імпрэзу мадэрну, выбраўш вузэйны канцэкт блогероў, прастаўнікі новых медый, у барацьбе за праваў чалавека. Так і апінулася ў Вашынгтоне наша пярэстая кампанія: прастаўнікі Бірмы, Кітаю, Ірану, Кубы, Беларусь, Егіпту, Венесуэлы. Не будзе пераказаць галдзінную гутарку, сканцэнтруюся на тым, як гучала ў гасцёўні Рузвельта (так называеца гэты пакой рэздэнцыі) беларуская праблематыка.

Адчуваўся: Буш сапраўды ганарыца тым, што Мінск быў змушаны выпусціць палітвізію. Лічыць гэта дасягненнем, хай сабе і прамежкавым, у справе разгрывання беларускага цвёрдлага арошка.

Я ж імкнуўся давесці, што пяпер ключавай становіцца праблема свободы выказвання, разніволенія СМИ ў Беларусі. Падчас мінульных выбараў усе

Блог

дзённік, які адкрыта вядзеца асобай у інтэрнэце і даступны іншым людзям для прагледу. Блогі на саіце NN.BY вядуць Аляксандар Класкоўскі, Юлія Дарашкевіч, Сяргей Астравец, Андрэй Расінскі.

Падпісцца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Мы рэкамендуем і просім чытачоў падпісвацица праз Рэдакцыю. Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тэя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі такім падпісцы.

1. Яна нам выгаднейшая фінансава.
2. Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той же хуткасцю, што «Белпошта».
3. Лічым важным захаваць сістэму самараўпаўсюду дзеяй. Лішне тлумачыць, чаму.

Цана падпіскі праз Рэдакцыю **10 000 руб. на месяц.**

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **63125**. Падпісцца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі — **12 000 руб. на месяц.**

ўбачылі: крыхі галоснасці з пансага стала (лімітаваныя «гаваркі галовы» ў тэлевізоры) — не вырашэнне праблемы. Свабода СМИ патрэбная не для падтрымкі палітычнай апазіцыі. Гэта патрэбна, каб у нашай краіне паўсталі грамадзянская суполнасць, каб лёс Беларусі не вырашайся над галовамі безгалосага электратарта.

Буш паказаў на Вольгу Казуліну, дачку былога палітвізія №1. Вось яна баластавалася ў парламент — ви, Аляксандар, яе падтрымлівалі як журналіст? Кажу: ведаце, увогуле ў сваіх артыкулах я пракламую тое, што, спадзяюся, на карысць і апазіцыі таксама. Але калі стану абслугоўваць палітыкаў, то чым я буду адразніваць ад афіцыйных журналістаў? Я бачу місію СМИ не ў тым, каб рабіць рэвалюцыю, а ў тым, каб даваць інфармацыю, сумленны аналіз, даносіць прайду.

Буш пацікавіўся: ці страшна ў вас казаць

уголос тое, што не падбадаецца ўраду? На фоне блогераў з Ірану, Бірмы маляваць сібі вілікім героем было няўміка.

(Практычна ўсе астотнія блогеры, што былі на супстрочы, мусілі эміграваць. Іранец — пасля таго, як адседзеў у турме.) Кажу: у нас краіна кропкавых рэпрастей. Аднаго пасадзяць — тысіцы бяздзяда.

Буш спытаўся: ці можа беларускае кіраўніцтва сапраўды пычыра пайсці на састура Захаду? Сэнс майго адказу быў такі: наўнай думаць, што яно загадзялі ідэямі дэмакратыі ды прасяжкою піётэтам перад правамі чалавека. Але біруть за горла два чыннікі: Расія і фінансавы кризіс. На саступкі даводвіца ісці праз не хачу. Вось тут узікае і высклік для Захаду: як скарыстаць гэтае акно магчымасцяй.

Працяг на старонцы 5.

Журналісты «НН» — лаўрэаты прэмій

Адразу двое журналісту «Нашай Нівы» на мінукім тыдні стаў лаўрэатамі праваабарончых прэмій.

Журналіст **Сямён Печанко** атрымаў першую прэмію «Праваабарончага альянсу», які ўзначальвае Людміла Гразнова. Гэта вясной Сямён атадзеў пятнадцатую прэмію за кратамі за асвятленне Дня Волі.

Таксама «Альянсам» была адзначаная праца ў галіне абароны правоў чалавека юрыста Барыса Звоскава і адваката Тамary Сідарэнкі, якія абаранілі Андрэя Кіма.

Фотограф **Юлія Дарашкевіч** атрымала штогодовую прэмію «Хартыі-97» у намінацыі «За адстойванне прынцыпаў свабоды слова». «Дарашкевіч прастаўляе тых адважных беларускіх журналісту», якія, нягледзячы на ціск з боку ўладаў, працягваюць прафесійна выконваць свае абавязкі.

Астатнімі лаўрэатамі прэміі «Хартыі» сталі бытлікі палітвізіі Андрэй Кім, Сяргей Парсюковіч, Аляксандар Баразенка, а таксама праваабаронца Галіна Юбко.

ЗП

Чаму наша газета дарагая?

«Наша Ніва» каштует даражай за лукашэнкіўскую газету, бо не атрымлівае іні капеіці з бюджету. Тыраж малы, у той жа час газета каліравае і яканская. Незалежныя газеты пазбаўленыя ракламы, і гэта таксама прыносіц іх дарагобыту.

«Наша Ніва» даражайшай за «Народную волю», бо «Наша Ніва» друкуюцца ў колеры і мае ўтрай мінены тыраж. «НН» арментуюцца на сядзіні слой, тады як «Народная воля» — на больш масавага чытача.

Каб штотыдзень атрымліваць газету, даслайдыце адрасы і гропы за газету. Конт за месяц — 10 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытaczі паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/c 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліво пазначаць адрас, у тым ліку паштовы індыктор і код пад'езду.

Тры гады «НН» можна было атрымліць толькі падпісайшы праз Рэдакцыю. І мы завялі традыцыю дзякаваць усім тым чытaczам, якія пералічілі гропы на выхад газеты.

Дзякую

Ліане Ш., Дзмітрыю Р., Юрію Ш., М.Б., Мікалаю К., Уладзіміру С., Кірылу М., Нелі А., А.К., Сяргею К., Эдуарду К., В.Г., В.В., Мікалаю П., А.П., К.М., Уладзіміру С., Юрлюю Л., І.Г., А.Т., Л.С., Мікалаю П., Л.Г., Аляксандру К., Я.А., Людміле І., Леаніду Л., Тацціне К., Ю.В., А.А., Мікалаю П., Анатолю С.А.Р., М.А.В., Івану А., Надзею М., С.К., Тацціне В., Рэгіне Б., Мікалаю С.Н., В.М., Уладзіміру М., Алегсу С., Мары П., Ігару Г., Аляксандру С., І.В., Ніне Ш., А.С., Н.Б., Ірыне Ц., Івану Л., Івану К., Вячаславу Р., Ігару Б., Фёдэрту П., Святлане К., Міхаілу Ж., Альберту С., Георгію Ш., з Мінску.

ІНУП "Сур'едтві", УНП 190 786 828		МіД ААТ "Белвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
ПАВЕДАМЛЕННIE		Асабіві разумуна	
Рахунак атрыманы		3012 206 280 014	Асабіві разумуна
Порожнічны вынік падпіснай годжы			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
ІНУП "Сур'едтві", УНП 190 786 828		МіД ААТ "Белвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
Касір		Асабіві разумуна	
Рахунак атрыманы		3012 206 280 014	Асабіві разумуна
Порожнічны вынік падпіснай годжы			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
Квітант		М.П.	
Касір		Агулам	

Купіце палац

Усяго за \$5,9 млн.

Аўкцыён на продажы палаца-паркавага комплексу ў Свіцьку Гродзенскага раёну, які знаходзіцца ў спісе помнікаў рэспубліканскага значэння, 9 снежня не адбыўся, бо не было пададзена заявак на ўдзел. Чарговы аўкцыён албудзенша 19 снежня. Стартавая цена комплексу знижана на 20% і складае цяпер 13 млрд рублёў (\$5,9 млн). Калі ў найбліжэйшыя тэрпі не знойдзеца аховочных набыць шыкоўны палац Валовічаў за такі кошт, яго скроцяць яшчэ на 50%. У выпадку, калі працоўшчы палац не ўдастся, то яго лёс

вырашыць уласнік — Гродзенскі рэйвайканкам. Адзін з магчымых варыянтаў, які разглядае ўласнік, — перадача палацу Нацбанку.

Палац у стылі барока збудаваў італьянскі архітэктар Джузепе Сака, які зьяўляецца аўтарам іншых будынкаў, створаных у суседні Горадні ў часы апошніга караля Рэчы Паспалітай Станіслава Агуста Панятоўскага.

За палацамі тут быўла створаная наркалагічная лякарня, адзіная на той час у Польшчы. Да 2005 году тут месцілася сухотная лякарня. Апошнія трох гадоў палац пустуе і наступова разбураецца.

СП

Хочаш «цыбуліну» на касцёле — знайдзі дакументы

Мінкультуры загадала падрыхтаваць навукове аргументаванне і праектна-каштарысную дакументацыю для пераабсталявання былога касцёлу дамініканскага кляштару канца XVII ст.

На паседжанні Навукова-метадычнай рады ў пытаннях гісторычнай культурынай спадчыны пры Мінкультуре клецкі чыноўнікі атрымалі вымовыне за тое, што наступерак рагамендаций міністэрства дапусціў ўсталіванне на даху былога касцёлу дамініканскага кляштару канца XVII ст. купала-цыбуліны. Настаяцелю клецкага праваслаўнага прыходу а. Матвею Белавусу, які ўсталіваў той купал, загадалі падрыхтаваць навукове аргументаванне і неабходную праектна-каштарысную дакументацыю. «Фактычна гэта азначае спрабу заднім чыслом узаконіц самаволныя змены ўзгадлівені былога касцёлу», — мяркуе старшыня Добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антон Астаповіч.

Сямён Печанко

«Бабруйскі кур'ер» можа з'явіцца ў шапіках

Пасля таго як «НН» і «Народнай волі» было прапанавана вярнуцца ў дзяржаўную сістэму распаўсюду, рэдактар «Бабруйскага кур'ера» меў гутарку з начальнікам Дэпартамента друкаваных СМИ Мініфармацыі. «З гутаркі я зрабіў выснову, што мы маєм надзею аднавіць распаўсюд праца «Белсаюздрук» да канца снежня», — паведаміў галоўны рэдактар «БК» Анастасія Санченка.

«Бабруйскі кур'ер» — незалежнае грамадска-палітычнае выданне, піша па-беларуску і па-расійску. Два гады таму «Белсаюздрук» спініў працу з выданнем. Але «Бабруйскі кур'ер» ёсць у падпісных каталогах «Белпошты». Прадаецца газета на поштах гораду і раёну, на Рэдакцыі, у прыватных распаўсюдніцтваў. Выходзіць «БК» у серады накладам 2000 асобнікаў.

СП

След Снегіра

Працяг са старонкі 3.

Век, які меў алібі — быў той дзень у іншай вёсцы. Г. Юбко дакументальна паведаміў тое алібі, і яго вызвалілі з пад варты. У скарзе ў праукратуру ён звінаваціў следчых у катаваннях з мэтай прымусіць яго агаварыць сябе.

Справа Юбко прыпынялася і пачыналася паводле адкрытых новых аbstравін. Спн. Галіна атрымала ад праваахоўніка безлікі адпісыкі. Адна з іх — пастаўона аб прыпыненні крыміналнай справы — была падпісаная Міхailam Снегіром, тады праукторам Мінскай вобласці: «У той вечар, калі адбыўся пажар, падзеі ў в. Захараўка адбываліся вельмі хутка, вялікая колькасць людзей рухалася ў розных напрамках і прадырмала розныя дзеянні на невялікай тэрыторыі у амежаваны адрэзак часу». На думку Г. Юбко, такім чынам у абласной праукратуры спрабавалі скаваць памылкі ніжэйшых інстытутаў.

СП

СЦІСЛА

Выдаляюць чарговую группу ксяндзоў

Тромпольскім рымска-каталіцкім святарам з Гродзенскай дыяцэзіі на падвойкіні дазвол на рэлігійную дзеяйснасць у Беларусі на 2009 год. Ксяндзам Янку Браноўскаму з вёскі Гальника Гродзенскага раёну, Янку Скансенчам з мястэчка Поразава і Андрэю Краўчыку са Слонімскім падділеннем завяршыць сваю дзеяйснасць у краіне да 1 студзеня. Матыў

адмовы — «ксандзы не валодаюць дзяржаўнымі мовамі Рэспублікі Беларусь».

Адзін з лідэраў ПКБ пропануе змяніць назыву партыі

Сакратар Гродзенскага абкаму Партыі камуністыў беларускай Павал Станеўскі зрабіў такую пропанову на старонках газеты «Товарыц». Станеўскі адзін з прадстаўнікоў малодшага пакаленія афарбаваным у зялёны

мае быць абмеркавана ў сакавіку на з'ездзе ПКБ.

Саўмін на варце восьмага запавету

Для сельскагаспадарчых арганізацый і іншых структурных падраздзяленняў, якія выконваюць работы, звязаныя з вытворчасцю сельгаспрадукцыі, дызельнае паліў будзе пастаўляцца афарбаваным у зялёны

колер, а аўтамабільны бензін «Нармаль-80» — у сіні.

Такое решэнне мае дапамагіць ад крызісу ў калгасах.

Гродна пад лёдам

Раніцай на Гродна пры тэмпературы паветра мінус 2 градусы граішыў даждж. У выніку горад абледзіўся. Адбыліся дзесяткі аварый, не менш за пайётні чалавек атрымалі траўмы на лёдзе.

МВ

Найлепшы спартовец Беларусі 2008 году

і Раман Петрушэнка, Кацярына Карстэн і раварыст Васіль Кірыенка.

З камандай сумневаў не было — барысаўскі БАТЭ. Другой стала жаночая зборная па баскетболе.

У апытанні ўзделічалі і 2 журналісты «НН». Цікава, што іхні выбар цалкам супаў з агульным.

ЗІ

Дырэкторка «Белсату» Агнешка Рамашэўская рэжытор з нагоды першай гадавіны каналу.

200 000 пар вачэй

Кожны 50-ты беларус глядзіць «Белсату», падлічылі на тэлеканале.

10 снежня «Белсат» адсвяткаваў свою першую гадавіну ў тэлефіры. Нарэшце з'явілася вартая да веру інфармацыя пра колькасць гледачоў тэлеканалу. На замову «Белсату» сацыялагічнае даследование яго аўдыторыі правеў адзін з незалежных беларускіх інстытутаў 3000 асобаў. Аказаўся, у Беларусі «Белсат» глядзяць каля 200 000 чалавек. З гэтага вынікае, што аўдыторыя «Белсату» па колькасці прыкладна роўнае ці перавышае

аўдыторыі тых тэлеканалаў, як «РТР Планета», «Мір», «НТВ Мір», MTV (Расія), «8 канал», «БелмұзТВ», «ТВЦ», «Першы музичны канал». «200 тысячай гледачоў — гэта пазітыўная для нас інфармацыя», — заяўіў Аляксей Дзікавіцкі, кіраўнік інфармацыйнай перадачы «Аб'ектыў», презентуючы вынікі. — Варта памятаць, што «Белсат» толькі на працягу чатырох месяцаў вішчыла таксама праз найнапулярнейшы ў Беларусі спадарожнік — Сірбус.

З тых, хто бачыў програмы «Белсату», 68,4% яны, у целым, спадабаўліся, і толькі 11,9% з'яўляліся незадаволены. Найбольші гледачоў (64,5%) працягліваюць тэлевізію,

АК

Праця са старонкі 2.

I ботам не кінуў

Далей адбылася маленькая дыскусія пра эканамічныя санкцыі. Гэтыя ўклоны шпількай, каку, толькі раздражняюць. Не заўжыць просталінейнай палітыка — найлепшша. Траба спалучачы прынципоўасць і гуткіцасць.

Тут Буш кінуў рэмарку: но вось калі б усе краіны дадуцьліся, тады і ёфект будыў бы! Мая аргументацыя была такая: па-першае, гэта нерэальна, нават Вашынгтон і Бру塞尔 не могуць паразумецца ў беларускім пытанні, а па-другое, ёсьць небысцка, што беларускаму кіраўніцтву не застасеніца іншага шляху, як зদавацца Расіі. Каракец, кропкі на «і» ў гэтым пытанні мы таі не расставілі.

Гаворка з Бушам, з прадстаўнікамі яго каманды пакінула ўрэжанне, што асаблівіці стратэгіі ў беларускім пытанні Вашынгтон не мае. Ёсьць агульная ўстаноўка: трымайца на цугундары, дамагацца демакратызацыі. Адчуваеща скепсіс у дачыненні да той лініі, што абраў у стасунках з Мінскам БруSEL. Маўляй, сядзуч ізъята єўрапейскім мудрым пекурамі ў галіш. Але пра

каардынацыю ці моцную самастойную паралітму дзеянняў ЗША на беларускім кірунку казаць не выпадае.

Некаторыя палітолагі бачаць тут гульню ў добра і злога следчага, аднак Вашынгтон, бадай, праста трыме паўзу.

Па-перше, гэтая адміністрацыя ўжо сядзіць на чамадах.

Па-другое, Амерыка ад Беларусі далёка, гандаль з «апошнім дыктатурай» (гандаль з літаральным сэнсе) невылікі. Гэта на Варшаву, Вільню, Берлін ціснучы пытанні канкрэтных гештфтаў. Дый гепалітычна Еўропа заслапочана значна болей. Яна хоча стварыць на ўсходнім кірунку падушкі быспекі, санітары кардон — называйце як хочаце. Адгарадзіцца ад непрадказальнымі Расіі паласой лязальных да ЕС краін. Таму БруSEL і выбары «стэртыльнай палаты» прагнены, і сваё Усходніе Партнёрства рэкламуе. Штаты ж могуць дазволіць сабе з алімпійскім спаком чакаць, пакуль «клиент саспесе».

Трохі пераскочу. Пасля гутаркі з Бушам

адзін з не самых дробных чыноўнікаў Дзяржрэдзя, калі я спытаўся, ці ёсьць у іх найкарацёрнай карты, ці можна канкрэтаваць сёняшнія патрабаванні ЗША да кіраўніцтва Беларусі, — назваў сядзі юных і вартанне Еўрапейскага гуманітарнага універсітэту ў Мінску.

Д'ябал хаваеца ў дэталях. А менавіта дэталі, нюансы беларускай ситуацыі, як я пераканаўся, з-за якіх не заўсёды бачылі. Там не ведаюць, што вартанне двух апальных друкаваных брэндў у кіескі ды паштовыя каталогі абарнулася натуральнай адзіралаўкай: за распашоўдом «Белсаюздрук» дупіць 55% ад адпукніціцы. Ну і гэтак далей. Усю адлігу можна ахарактарызаваць фразай класіка: па форме правільна, а па сутнасці — здзек.

Хати ў фрагментарна я пастаравусі, нахокі было мягчыма, акрасіць спецыфіку беларускай ситуацыі — і мэдліней, і ўгругле — на сустречы ў гасцесці Рузвельта. Амерыканскі ж празідэнт як дасведчаны мадэратор раз-

пора разка мяніць рошчыча гаворкі. А выказацца хачелі ўсе.

Мільганула непаліткарэктная асацыяцыя: некалі былі хадакі ў Леніна — а ціпер вось блогеры ў Буша. Гаспадар таксама імкніўся выглядаць «самым чалавечным чалавекам»: жартаваў, падміргваў, падкрасліваў, што нікай дыстанцыі не мусіць быць. Пры канцы прапанаваў усім разам сфатрафавацца. Па-саброўску прыбягніць людзей з «апошнім дыктатуры». Ну і ўсё, гуд лак!

Буш па-майстэрску ўклісціў гарадзіну. Зразумела, шмат работы, треба здаваць справы новаму празідэнту. Пра то ж спакойна казалі і людзі з яго атачаніем: сыходзім, сступаўшы змесца новай камандзе. Ни для кога гэта не выглядала юнітэйвой катакстрофай.

Будзённая рататаца эліт, невядомая сеніншній Беларусі.

Калі Белага Дому — разгром, тырачыя нікія металічныя каркасы. Робяць трывуны для інаўтуранай Абамы.

Вось жывіць жа людзі, дзвесце гадоў не ламаюць канстытуцыі. І няблага, даляжу я вам, жывіць.

Вашынгтон — Мінск

Кадры Абамы

У Беларусі — вертыкаль. А як фармуецца каманда презідэнта самай багатай краіны ў свеце? Піша Віталь Тарас.

стан рэчаў альбо замоўчава яго. Гэта асабліва выразна відаць на прыкладзе нашага суседа, дзе СМІ здаймоўца спекуляцыямі на тэму падстуپнай палітыкі амерыканца імперыялізму. Пүцін, які скроў зубы прызнаў, што кірызіць прышыю і ў Расію, адразу ж паказаў пальцам на вінаватых — на ЗША. І што з таго, што каціроўкі на расійскіх фондавых біржах наўпрост залежаць ад біржавых пакасчыкаў у Злучаных Штатах? Што ўсе наядзе на выхад расійскай эканомікі з кірызісу звязаны з наядзей на будучы пад'ем амерыканскай эканомікі?

Галоўнае — каналізаць нездадоленасць насельніцтва ў патрёбнае рошчыца. Але ў нашых аўтааматарадаў уласнасць — цэны на бензін упершынне здоўж час знізліся на 10%. Тоё, што для РФ падзенне цёнаў на нафту ледзьве не нацыянальная трагедыя (як той казаў, працэс установкі Расіі з каленіў спыніеца пры цэне барэля ніжэй за 50 долараў), для беларускага спаку́ца — у радасць. Ці надоўта?

Галоўнае пытанне — якая перспектыва чакае Беларусь, стан эканомікі якой залежыць ад рээкспарту энергансістэгіі. А ён падае. Як няхільна падае і курс рубля. Хочаць не хочаць, трэба прыстасоўвацца да новай сітуацыі, разніволявальца рынак, адміністрацыйных метадаў, арыентаванца на Захад, на Еўрасоюз. Гэта і ў найвышэйшым кіраўніцтве, здаецца, разумелі.

Але дзяржаўныя прапагандыстыкі апарат, створаны для аблігуюцьня ўладнай вертыкали, не прыстасаваны да новых задач. Пропаганда працягівае іліца пра агульны

Благоевіч спрабаваў «таргануць» краслам сенатара, якое займаў Абама. Цяпер аднапартыду новаабраннага презідэнта прагражае 10 гадоў турмы.

А тое, што будучая адміністрацыя дэмакратай фармуеща галоўным чынам з людзей Клінтані — абсалютна натуральная. Бо Абама пачынае не на голым месцы, ін адаптавае дасөдэв сваіх цяпэраднікаў-аднапартыцаў. Але гэта не першкодзіла яму пакінць міністрам абароны ЗША ў сваёй адміністрацыі цяпэрашняга міністра, рэспубліканца Роберта Гітса. Але ігра ўсё дэталі.

Галоўнае адзрененне ад механізму ўлады ў Беларусі ці Расіі ў тым, што Абаму давялося перамагаць сваіго суперніка Маккейна, ў рэзультате, а не закуласнай барацьбе. У выбарчай кампаніі прэтэндэнты асабіста змагаюцца за голас кожнага выбарчыка ў кожнай штаце. Бясконцыя паездкі па краіне, тысячы сустрач з людзьмі, выступы на мітынгах, публічныя дэбаты, часам жорсткія, на грани фону. І ніхто да апошнінага дня не мог упэўнена прадказаць вынікі выбарчай гонкі.

Усе найважнейшыя пытанні жыцця амерыканцаў — ад кірызісу да прысутнасці войскаву ў Іраку — амбяркоўваліся публічна, на вачах у мільёнаў выбарчыкаў.

Абранне прэтэндэнта ЗША афраамерыканца стала першым у гісторыі. І яшчэ многае пры ім будзе ўпершынно. У фармаванні адміністрацыі новаабраннага прэтэндэнта пабіў рэкорд Джорджа Буша-старэйшага. Той назваў імёны будучых міністраў на ключавых пасадах праз 39 дзён пасля сваёй абранні, Абама зрабіў гэта на 28 дзень. Аbstаваныя вымушаюць. У

— Dream Team выклікаюць ухвалу 79% амерыканцаў.

Ужо намінаваныя на свае пасты міністр энергетыкі ЗША Стывен Чу — лаўрэат Нобелеўскай прэміі ў галіне фізікі, прафесар універсітэта ў Берклі, міністр юстыцыі Эрік Холдэр, міністр унутранай біспекі Джанэт Напалітана, (губернатарка штату Арызона), прадстаўніца ЗША ў ААН Сьюзэн Райс (не сваячка Кандалізы), дарадца ў справах нацыянальнай біспекі адмірал Джэймс Джонс, краінік дэпартамента ў справах ветэранаў генерал у адстатаўцы Эрік Шынскі.

Цікава, што прызначэнне Шынскі, які мае японскія карані, адбылося акурат у чартовую гадзіну нападу Японіі на амерыканскую базу Перл-Харбар 7 снежня 1941 г. Сродзі назавных міністэр — кітаец Чу, афраамерыканцы Холдэр і Райс. Калі пасаду спіцірадзіцца на Блізкім Усходзе ўзначаліць былы дзяржсакратар Колін Паўзіл, іх будзе на вышэйшых пасадах, прынасі, троє. Вялікая ролю адвадзіцца жанчынам: Клінтан, Напалітана, Райс... Да таго ж, Нэнсі Сатлі, якая ўзначаліць Раду па стане навакольнага асроддзя, будзе першай адкрытай прадстаўніцай сексуальных меншиніці ў адміністрацыі ЗША.

Апарат Белага Дому ўзначаліць Рам Эмануэль, які спавядае артадаксальны ѹядайзм. Гэта ўжо выклікала крытыку Абамы ў мусульманскіх краінах.

Паліткарэктнисці, ген. падкрэсленая павада да ўсіх нацый, расаў, рэлігій, заўсёды была канъюм амэрыканскім дэмакратам. Можна па-рознаму да гэтага ставіцца, можна іранізаваць. Але ж паліткарэктнисць, сядзіцца, зрабіла мягчымай перамогу афраамерыканца на выбарах у ЗША. Акрамя таго, адна справа гаворыць пра правы жанчын і вылучаць для іх квоту на аператычных, палатачных выбарах, і зусім іншая — даваць жанчынам разальную мягчымасць праўяўіць свае здольнасці на самых адказных пасадах. Дэмакраты ёсьць дэмакраты.

У чым розніца?

Пропаганда як у Расіі, гэтак і ў Беларусі, застасацца ў палоне стэрэатыпаў. Яна не здолна прыдумаць нешта новае. Адбываеща кірызіць жанру. Паглядзіце на славутую амерыканскую дэмакратыю, кажуць нам дамарослыя палітолагі, там жа я ніяма ніякага выбару! У распубліканцу быў прэзідэнт Джордз Буш, потым прэзідэнт стаў Джордж Буш-малоды. Быў прэзідэнт.

Клінтан, цяпер новая каманда дэмакрату на чале з новаабраным прэтэндэнтам Абамам фармуецца з тых самых людзей, што працавалі пры Клінтану. А ягона жонка Хілары становіцца на чале. Дзяржавапарламент. Хіба гэта не той самы інстытут пераемніцтва? І там адміністрацыя паўсюль расцягліце сваіх людзей. І там пасады працдаюцца. У Расіі існуе нават негалосныя тарыфы на дэпутацкія крэслы...

Вось і губернатар штату Ілінойс

Каманда мары

Прызначэнне на пасаду дзяржсакратара Хілары Клінтан палітолагі лічыць моцнымі палітычнымі крокамі, скіраванымі на аўяднанне дэмакрататаў. Пасада першага намесніка дзяржсакратара, як міркуеца, дастанецца палітолагу Марку Бжазінскому, сыну сувестна вядомага гепалітыка Збігнева Бжазінскага. Дарэчы, ён быў ужо ў Мінску і наведаў Курапаты. Аптыміст грамадскай думкі паказваюць, што фармаванне каманды Абамы, як яе называюць

«Верым толькі презідэнту»

Калія 3000 чалавек сабралася ў сталіцы на акцыю індывидуальныя прадпрымальнікаў.

Прыкмета апошніх гадоў: зіма ў Беларусь прыходзіць разам з працтвамі прадпрымальнікаў. Нейкай адчечнай песні — штограз перад Новым годам прадпрымальнікі сутыкаюцца з новымі ўмовамі працы. Па ўсёй краіне праходзяць акцыі пратэсту. Улады ідуць на неўзядкі саступіц. Пасля ўсё пачынаецца наноў.

За год ужо ўсе паселі звынкуцца з указам Лукашэнкі № 760, які забараняе дробным гандлярам мець наёмныя рабочыя. Тым самым указам, які ў студзені выклікаў бурлівый пратэст і скончыўся крыміналай «Справай 14-ці» спрацьвал маладых актыўістаў. За год гандляры прыстасавалі бізнес да ўказу-760. Не ён быў прычынай новых пратэстуў. Найбольшую незадаволенасць ціпер выклікаюць новыя падаткі на тавары з Расіі.

Акцыя 15 снежня таксама агаліла і канфлікт інтарэсаў у прадпрымальніцкім руху. Аб'яднанне «Перспектыў» Анатоля Шумчанкі, якая ладзіла шэсце, зацікаўленасць ў вырасшні выключна сацыяльных проблемаў прадпрымальнікаў. Іншыя лідэры — Алеся Таўстыка, Віктар Гарбачоў, Аляксандр Макаеў — лічаць, што сацыяльныя пытанні можна вырашыць толькі з палітычнымі.

«Я цібе па-харашаму прашу, апусці», — казаў Шумчанка Таўстыку, калі той лі Акадэміі науак узняў сяян Руху за Свабоду. Той самы Шумчанка, мабыць, памятайчы пра «Справу 14-ці», загадзя напрасіў не прыходзіць на акцыю

Шумчанка лічыць, што трэба ставіць толькі эканамічныя патрабаванні. Макаеў (злева) — і эканамічныя, і палітычныя.

апазіцыю. А дэмакратычныя актыўісты ўзялі ды паслухаліся.

Таўстыка прасіў слова, каб сказаць, што ісці загледзеным маршрутом на плошчу Бангалор ганебона, а адстойваць свае права трапіла адміністрацыя презідэнта. Але яго адпіхвалі ал мегафону. Шумчанка парыраваў народнай мудрасцю: не месца красіца чалавека, а чалавек — месца. І калона з трох тысяч чалавек рушыла красіць сабой Парк дружбы народу.

Ішлі мірна, паслухавши пераходзячыя дарогу на згелене святыло. Група аховы сачыла нават за тым, каб ніхто не выходзіў на газон. У руках мелі маленькія сціжкі з надпісам «Предпрынимателі Беларусі». Час ад часу калона дружна пачынала імі маҳаць. Нібы на Дзень Рэспублікі.

Неслі расціжку з цытатай самога Шумчанкі: «У цяжкія часы для дзяржавы прадпрымальнікі былі і будуть надзеяльнай апорай для народу». Не абышлося і без рэверансаў. «У Беларусі застаўся толькі адзін чалавек, якому могуць верыць прадпрымальнікі, — гэта прэзідэнт», — заявіў А.Шумчанка ў інтэрв’ю.

Мітынг на Бангалоры доўжыўся паўгадзіны. Прывілі раззялоць, якая заклікае ўлады зняць абмежаванні на ўвоз тавараў з Расіі, даць магчымасць наймаць на працу да іншіх чалавек, стварыць пры Адміністрацыі камісію, якая б займалася справамі прадпрымальнікаў.

Потым да мікрофону, пад выгукі Шумчанкі, што акцыя скончылася, праправаўся Аляксандр Макаеў. Ён прызначыў наступны збор прадпрымальнікаў — 12 студзеня. І гэтым разам ужо на Каstryчніцкай плошчы.

Зміцер Панкавец

Мілінкевіч: Еўропа расчараўваная дзеяннямі апазіцыі

Такую думку выказаў лідэр незарэгістраванага «Руху «За Свабоду» падчас сустэречы з жыхарамі Гомелем 14 снежня. Ён заявіў, што будзе браці удел у прэзідэнцкіх выбарах 2011 году.

Еўропе неад্বаякавы лёс Беларусі і яе суверэнітэт, лічыць Аляксандр Мілінкевіч. Такую думку ён выказаў падчас сустэречы з жыхарамі Гомелю,

якія прайшли 14 снежня. У ёй узялі ўдзел больш як 60 чалавек.

«Захоўднім краінам не патробына якія-небудзя змяненні межаў, калапі беларускай эканомікі. Калапі нашай эканомікі — гэта хвала эміграцыі да іх», — лічыць палітык.

Лідэр руху таксама зазначыў, што «Еўропа расчараўваная дзеяннямі апазі-

цы».

Актыўістамі апазіцыі А.Мілінкевіч нарадаў аб неабходнасці працаўаць з людзьмі, даводзіць да іх інформацыю аб магчымасцях супрацоўніцтва з Еўрасоюзам, аб дэмакратычных інстытутах.

Прысутныя пыталіся аб упłyве сусветнага фінансавага кризісу на эканоміку краіны, аб унутрыпартыйнай бараць-

бе лідэраў апазіцыі, аб эфектыўнасці збору подпісаў за змяненне Выбарчага кодекса, выкарыстанні сучасных PR-тэхнолагій апазіцый і інш.

На пытанні аб tym, ці плануе А.Мілінкевіч вылучыць сваю кандыдатуру на прэзідэнцкія выбары 2011 годзе, лідэр руху адказаў сцвярдзільна.

БелаПАН

Дамавік шпаркі, АТС павольная

Жанна Літвіна
атрымала прэмію
Фонду Эберта

Уручэнне прайшло
12 снежня ў Берліне.
Адзначалася, што
премія — не толькі
прызнанне заслуг
старшыні
Беларускай
асацыяцыі
журналістаў у
змаганні за свабоду
слов, але і знак
увагі Еўропы да
праблем беларускіх
СМІ.

Безнітны інтэрнэт робіцца ўсё больш папулярным у беларусаў. Аж не стае АТС, каб задаволіць попыт на падключэнне да сеціва. Частка наяўных АТС састарэла мараліна. Часовае прыпыненне падключчынку да безлітнага інтэрнэту плодадзіц чуткі. Так, з'яўленне на сайдзе правайлера «Шпаркі дамавік» падобна паведамленням спраўкавала размовы пра «руку» айчыннага манапаліста «Белтелекому», які нібыта забараняе праўдэрам папаўніць спіс кліентаў.

СП

bajbv

Штодзень некалькі брыгадаў дашнікаў, узброеных эвакуатарамі, апрацоўваюць цэлья раёны Мінска. Дзяржаўтайніспекцыя стылізуе практыкавае акцыю «Аперацыя — Эвакуацыя».

Кожны дзень на шрафтстанкі вывозіцца па 100—200 аўтамабіляў. У фокусе ўвагі ахойнікаў парадку — не толькі цэнтр. Адказнасць за парушэнне правілаў прыпынку і стаянкі прадугледжвае штраф памерам у палову базавай величыні (17 500 руб.) + кошт эвакуацыі транспартнага сродку — 11 тыс. рублёў. Да сумы можа дадацца кошт захобування машыны на шрафтстанцы. Ды яшчэ і марокі.

Праблемай Мінску застаецца абмежаваная колькасць парковачных месцаў. Асабліва проблемнымі застаюцца спальныя раёны, збудаваны ў 1970—80-я, стаянкі якіх не разлічаны на ціверашнюю аўтавызброенасць насельніцтва.

МБ

Масавая эвакуацыя ў сталіцы

Беларускамоўная салідарнасць

Калі ты гаворыш пад беларуску, гэта дапамагае ў большасці дзяржавных і недзяржавных установаў.

Піша Руслан Равяка.

На ТВ транслююць новае шоў. Навесты ўдзельнічаюць ў розных выпрабаваннях (забегах, вікторынах, конкурсах). Найлепшая атрымала добры пасаг. Глядзіць май жонка... Яна і пакілала мяне. Хадзі сюды, цікава пакажу. Адна маладуха адказала на ўсе пытанні строгай камісіі толькі па беларуску. У наступную нядзелю жонка радасна паведаміла, што наша знаемая заняла высокое месца. І размаўляла, «як ты, на твой неправільнай, ішчохольнай мове. І мужык яе такі самы, з тваіх знаемых...»

Жонка дасюль верыць, што ўсе беларускамоўныя ведаюць адзін аднаго. Да шылбу паяцяй яе крыйху па нашых вечарынах...

Жонка, як і шмат хто, мяркуе, што беларускамоўных некалькі тысяч, і яны ўсе ведаюць адзін аднаго і дапамагаюць пры

магчымасці. І галасуюць адзін за аднаго.

Але справы не ў думках мае жонкі. Справа ў той салідарнасці, якую далёкія ад беларусчыны беларусы ўяўляюць сабе. Што б ні казалі, а шараговы беларус не верыць у неаплатнасць нашага існавання. Маўляй нешта ван пілніц...

Калі не ўрэд Злучаных Штатаў, дык хайці б беларускі эмігранты, з якімі ўсе беларускамоўныя абавязковы ж знаюцца. А тыя за акінам спрос заможныя і даве траціны прыбытуку выдаткоўваюць на беларускія

справы... Так думае беларус. Далёкі ад палітыкі людзі не вераць у раздрай між нацыяналістамі. Як жа, у іх жа ва ўсіх ёсьць пункт юднання — мова.

І сапраўды, мова!

Знамейшая беларускамоўная распавяданца, як мова дапамагае ў большасці дзяржавных установаў. Адны чыноўнікі маюць затоненую сімпатию да мовы. Не толькі яны — большасць людзей у Беларусі

маюць да яе сімпатию, нават калі самі не гавораць.

Другія вельмі ж баяцца скаргай, а беларускамоўны — гэта

патэнційны скаргападаўца. Тому лепей пытанне адразу вырашыць, чым пасля адпісвача.

Паказальная гісторыя аднаго беларускамоўнага прадпрымальніка з нашых Баранавіч. Яго дачка не здолела атрымаць інтэрната ў ВНУ. Мачі стамілася абіваць парогі розных інстынций. Беларускамоўны бацька звярнуўся ў апошнюю інстынцыю — да сакратаркі БРСМ навучальнай установы. Якож ж дзіва было, калі сакратарка патрыётай, пачуўши родную мову, таксама пераключылася на яе. Цягам колькіх хвілін пытанне з інтэрнатам было вырашана.

Баранавічы

Сакратарка БРСМ універсітету, пачуўши родную мову, таксама пераключылася на яе. Цягам колькіх хвілін пытанне з інтэрнатам было вырашана.

Як ратаваць помнікі

Варта пазбягаць дэмагогіі наконт персанальнай адказнасці ўсіх чыноўнікаў і «рэжыму» ў цэлым за лёс кожнага асобнага помніка.

Піша Але́кс Бэлы.

Мне падабаецца прыклад грамадскага аб'яднання «Прылуцкая Спадчына» і Інстытуту сродкаў абароны раслін, які месціцца ў быльш палацы граffу Чапскіх у Прылуках. Там створаны мемарыяльны куток, фактычна — грамадскі музей гісторыі быльш уладальнікі сядзібы. Сціплы, але годны. У ім па ўсім бачны реальныя клопаты уладальнікі — наўкутавай установы, пра захаванасць свайго Дому, пра гарманічнае спалучэнне эканамічных патрабоў і культурнай традыцыі.

Сядзіба ў Камарове, пад Нараччу, служыць палігонам малога прадпрымальніцтва для навакольных вёсак. Колькі такіх прыкладаў па ўсей краіне?

У апошнія гады навіны пра знішчэнне або барабарску «рэканструкцыю» чарговага помніка архітэктуры ў Беларусі зрабілі насталькі частымі, што стварылі ўжо

У кожным будынку музей або кавярню не ўтрымаеш.

Эфект прызываўчыўнанія. Але журналістам і грамадскім актыўістам трэба не праста «біць у набат» пры кожнай магчымасці, але і папулярызаўваць станоўчыя

прыклады захавання помнікаў культуры. Трэба ўваходзіць у канктант з уласнікамі архітэктуры, якому пагражае небяспека. Высветліць, якімі ресурсамі для захавання, рамонту або рэстаўрацыі дыспонуе ўласнік? Магчыма, ен хоць бы згодны прадаць стары будынак «на вывяз»?

Па-другое, старацца рэалістычна ўяўвіць себе магчымасці выкарыстання будынку пасля рамонту і рэканструкцыі. Немагчыма ўтрымліваць музей або кавярню ў кожным будынку, асабліва ў сельскай мясцовасці з яе надзвычай разрэджанымі і малазбяспечанымі насельніцтвамі.

Па-трэціе, хоць бы прыкладна ўяўвіць себе маштаб выдаўткай як на рэканструкцыю (капітальны рамонт) будынку, так і чыста эксплуатацыйных, рэгулярных выдаўткай.

Аддаваць прыярытэт публікацыям у мясцовай прэсе, а таксама нефармальнай камунікацыі з уладамі і мясцовымі

актыўістамі, ад якіх можа залежаць утварэнне грамадской думкі. Пазбягаць дэмагогіі наконт персанальнай адказнасці ўсіх чыноўнікаў, пачынаючы ад презідента, і «рэжыму» ў цэлым, за лёс кожнага асобнага помніка.

Сама галоўнае: не напшодзіць!

Чым больш разлітчычнай будзе пазіцыя ўсіх актыўістаў кампаніі за выратаванне, журністай, шараговых сімпатыкаў, тым больш аблектаў уласціцца ўратаваць. Але трэба здаваць сабе справу, што татальную неадукаванасць, незашкодленасць, непрафесіяналізм немагчыма перадаць імнігеніі і страты непазбажэння. Пакуль не ўтворыцца пласт прыватных уласнікаў, а таксама мясцовыя супольнасці, зацікаўленыя не праста ў захаванні, але ў канкрэтным, прадуманым выкарыстанні гісторычных будынкаў у гармоніі з уласнымі эканамічнымі і культурнымі інтаресамі, ніякі дзяржаўны чыноўнік і законы, якімі б строгім і сумленным іны не былі, не здолеюць пераламаць сумную тэндэнцыю.

ВОДГУК

Сілуэт Верхняга Гораду пад пагрозай

Апошнім часам «НН» пачала другім ілюстрацыямі да архітэктурных праектаў, якія могуць унесці вялікія змены ў аблічча Мінска. Такія публікацыі вельмі карысныя, бо праекты гэтыя не выстаўляюцца на адкрытыя паказ і не праводзяцца іх грамадскімі аўтэрмінамі — «Кемпінскі» на самай мяккі з гісторыка-культурных каштоўнасцяў, але тэкст згаданага дапускі гэтым традыцыям суплярчыць. Яго сутнасць — гэта спробы аргументаў пасядзіць абаронцы гісторыка-культурных каштоўнасцяў, але

ў мадзе» і № 20/2008 — «Верхняму Гораду пагражае спрэчка «сілутаў», але сіверджаніі сладара ЛК вымушаюць мене іншою варыянту да гэтай тэмы. На самай жа спрэчке ніякія проблемы квартальнага вектару не існуе. Проблемы ўзнікаюць, калі на гэтыя месцы намагаюцца ўціснуць нешта яўна не адпаведнае. Якім кавярнёшэннем ансамблю» трэба заміцца, калі ніводнаму з менчукой і гасці стапілі не прыйдзе да галавы, што на гэтым месцы не хапае велізарнага будынку, калі ён асабіста не зацікаўлены ў гэтым праектаванні ці будаўніцтве?

Кастрычніцкая плошча ўжо склалася як каштоўны архітэктурны ансамбль, характэрны для часу яго стварэння. Ён гарманічны па сваёй аблёмай кампазіцыі і створаны з блізкіх у стылі будынкаў. Ён вельмі Ѹдад сплаўцаў з суседнімі будаўніцтвамі 1930—1950-х. Ціпер жа плануюць не завешчыць ансамбль, а, наадварот, парушыць яго — знесці адзін з яго складнікаў — будынак Музею Вялікай Айчыннай вайны, які фарміруе фронт

збудовы і мае статус гісторыка-культурнай каштоўнасці (архітэктары Г. Бенедыктаў і Г. Заборскі). Нават калі музей пабудуецца на новым месцы, цяперашні будынак неабходна захаваць як помнік архітэктуры і частку ансамблю. Невілічкі кавалак не забудаванай тэрыторыі паміж ім і вуліцай Інтэрнацыянальнай патрабуе запалення аблёмам сціплым і ў памеру, і ў абліччы.

У сцене панаўбадавана столікі ўсяго разнага, што асобнымі прыкладамі можна абрэгунтоўваць хоць якія праектныя раашэнні, нават і самыя бар-барскія. Што можна і чаго нельга рабіць у Мінску? Усё залежыць ад наших памікненій, ад таго, што мы лічым каштоўным, што шануем, да чаго імкніміся. І гэта датычыць не толькі архітэктуры, а і ўсёй культурнай эліты грамадства. Наўгун было бы думаць, што іншаземныя інвестары і нарынкі імі архітэкторы будаць усур'ёз' — як тэктонічныя аблёмы, а не адносін на нашай спадчыне, а гарманічным іх спалу-

чэнні з наяўнай і будучай забудовай. Тоё, што яны праноўнуюць — творы халоднага разуму, аблікавага да мінскай даўніны. Тэкт сладара ЛК напісаны так, быццам гісторычнага Верхняга Гораду ў Мінску не існуе на агул. Аўтар замоўчыўся галоўнае — як гэтыя такія вышыні і на гэтым месцы паўплывівае на ўспрыманне гісторы-

чай забудовы, на сілуэт Верхняга Гораду. А ўпльу гэтага будзе катастрофічна адмоўным. Гэта будзе вялікая горадабудаўнічая памылка. Недарэчным будзе з'яўліцца ўнікальны архітэктурны комплекс у панараме гісторычнага Мінску. А ён з'яўцца, бо яго будаўніцтву ніяма адчувальнага грамадскага супраціву.

Ігар Байкоў

Абвал

Спад прамысловай вытворчасці ў лістападзе ў парадунні з каstryчнікам склаў 13,8%.

У многіх галінах прамысловасці Беларусі ў лістападзе ў парадунні з каstryчнікам назіралася зняжэнне аў-е маў выпуск прадукцыі, паведаміў Нацыянальны статыстычны камітэт.

У цэлым спад вытворчасці ў лістападзе ў парадунні з каstryчнікам склаў 13,8%.

Падзенне адбылося ў машынабудаванні і металапрацоўцы — на 20,6%, у лясной, дрэваапрацоўчай і цэлюлозна-папяровай прамысловасці — на 11,5%, у прамысловасці будаўнічых матэрыялаў — на 9,8%, лёгкай прамысловасці — на 9,5%, хімічнай і нафтамічнай — на 9,3%, у харчовай прамысловасці — на 5,8%.

У паліўнай прамысловасці аў-е маў выпуск застаўся на ўзроўні каstryчніка, у чорнай металургіі павялічыўся на 5,5%, у электраенергетыцы — на 14%.

Паводле прагнозу сацыяльна-еканамічнага развіцця на 2008 год аў-е маў спад прамысловай прадукцыі павінен уз-

расці на 11%. Хоць вынікі студзеня-лістапада проці студзеня-лістапада мінулага году яшчэ паказваюць рост за кошт буму першых месяцаў, ужо ясна, што на заплянаваны ўзровень без махінацый са статыстыкай не выйдзе.

Прагнозы самыя песімістычныя: эксперты кажуць пра магчымы дадзены спад на 10% цігам апошніга месяца года. Такога спаду Беларусь не ведала ад пачатку 1999 году — тады адбліся наступнты расійская фольга 1998 году. Што да прамысловай вытворчасці, то таго разгара скарачэння за адзін месец не фіксавалася ані ў 1999-м, ані ў самыя цяжкія месяцы эканамічнага крэзісу ў 1992—1994 гадах. Апошні раз прамысловасць падала гэтак рэзка ў часі вайны.

Між тым у Расіі сапраўдны крэзіс застался толькі з пачатку наступнага года, аслабіўся цяжкай будзе першыя палова, мяркуюць эксперты. Рэцэсія закране ўсе галіны эканомікі. А Беларусь засталася прывязаная да расійскіх рынкаў збыту, таму непазбежна падвергніць ад іх падзення.

Мікола Бугай

Вось дзе яны хаваюцца. Камерцыйныя кіёскі, якія таямніча пазнікалі з менскіх прыпынкаў, зvezеныя на вуліцу Радыяльную. На думку гарвыканкаму, яны пісавалі від гораду.

МВФ паставіў умову дэвальвацыі 10%

Ад 15 снежня ў Мінску пасля перапынку аднавіла працу місія Міжнароднага валютнага фонду ў справе выдзялення Беларусі стабілізацыйнага крэдыта памерам 2 мільярды даляраў. Чакаецца, што місія пад кіраўніцтвам сталага прадстаўніка МВФ у Расіі Нэвена Мацеса прыягненне працу да пятніцы.

Старыні Асацыяцыі беларускіх банкаў (АББ) Фелікс Чарняўскі заявіў, што урад выконвае ўмовы МВФ для атрымання крэдыта \$2 млрд. З ягоных словаў, па многіх пазіцыях кансенсус з МВФ дасягнуты. Умовы дэвальвацыі, якія нам выставілі, не 20%, а 10,5% дэвальвацыі мы ўжо маєм, цвердзіц старыні АББ. Яшчэ адной умовы было скарачэнне заробкі. З гэтым заданнем урад таксама спрабуіць — з 1 снежня тарыфную стаўку 1 разраду скраціць з 91 тыс. рублёў да 77 тыс. рублёў (на 15,4%).

Чаму такія патрабаванні? Бо ў часі крэзісу крэдыта не праішаюць, — вучыць МВФ. СП, паводле bsb.by

Рубель трашчыць і гнецца

Попыт на замежную валюту на Беларускай валютна-фондавай біржы па-ранейшаму павышае пранапону. За адну сераду Нацбанк мусіў прадаць \$55 млн, 10 млн ёура і 112 млн расійскіх рублёў, каб кампенсаваць дэфіцит і ўтрымаць курс гэтых валютаў.

Паводле вынікаў гандлю на Беларускай валютна-фондавай біржы курс даляра не змяніўся, сёура і расійскі рубель падраслі да 3107 і 79,9 рублёў за адзінку адпаведна.

Нягледзячы на інтэрвенцыі Нацбанку, біржавы курс даляра

дасягніў верхній прагнознай межы за год — 2200 рублёў.

Пры такіх тэмпах уцёкаў ад рубля золатаўлетны запасы Беларусі могуць скрашыцца за снегана нават больш чым на мільярд даляраў. Валютны паступленні падпрыемстваў рэзка змяніліся, між тым расходы засталіца на ранейшым узроўні.

Атрыманне кредиту ад Міжнароднага валютнага фонду робіцца ў тыхіх умовах: крэтычна неабходным для фінансавання імпарту.

Мікола Бугай

Беларусбанк спыніў крэдытаўніцтва набыцца жылля

Найбуйнейшы беларускі банк ААТ АСБ Беларусбанк 8 снежня спыніў крэдытаўніцтва пакупкі жылля, паведаміў у банку. Беларусбанк ціпэр ажыццяўляе толькі крэдытаўніцтва будаўніцтва жылля — пад 15% і 20% гадавых. Таксама Беларусбанк паведамляе пра зняжэнне працэнтнай стаўкі на 5 працэнтных пунктаў пры датэрміновым пагашенні крэдыта. Зроблена гэта, каб людзі чуткія вярталі крэдыта.

Абмежаваў выдачу крэдытаў і іншыя банкі Беларусі. Дэльтабанк наогул прыпыніў яе. Беларускі Народны Банк выдае крэдыта толькі на спажывецкія патрэбы ў долях тэрмінам на 3 гады ажно пад 22% гадавых. Белінвестбанк мае чаргу на разглед заявак 2—3 тыдні. Беланеш-канамбанк выдае крэдытаўніцтва карткі на 3 гады ў беларускіх рублях пад 24%, у валюце пад 23% з дадвікай пра даходы. А Прыватбанк паведамляе, што спажывецкія крэдытаўніцтва гатоўкай і на картку выдаюцца толькі ў валюце пад 15% да 2500 даляраў ЗША, у беларускіх рублях — выдаецца безнайўны крэдyt на аплату тавараў у гандлёвых кропках пад 18%, заразначае infobank.by.

СП; паводле infobank.by

Крызіс і пінскі трыватаж

Да апошніга часу шмат хто з пінчукоў зарабляў тым, што набываў на мясцовым трыватажным рынку вонкруг туртам ды вёз у Расію. Сёня тэя гандляры вяртаюцца назад з поўнымі валізамі. Часцей за ўсё гандляры возяць свой тавар у вялікія прамысловыя

гарады, прадаюць яго на падпрыемствах. Але ціпер там насталі няпростыя часы — затрымліваюць ды скрашачаюць заробкі, зваліньяюць людзей. Не да трыватажу. Вось так сувесціні фінансавы крэзіс адгукнуўся ў Пінску.

Ул. інф.

Такога спаду Расія не ведала з 1942 году

Вытворчасць прамысловай прадукцыі ў Расіі ў лістападзе 2008 году ўпала ў выніку фінансавага крэзісу на 8,7% у парадунні з адпаведным перыядам мінулага году.

Нізкі рост расійскай эканомікі ў каstryчніку (каля 0,6%) папісаваў гадавы паказчык — рост у студзені-каstryчніку склаў каля 4,9%. Прагнозы самыя песімістычныя: эксперты кажуць пра магчымы дадзены спад на 10% цігам апошніга месяца года. Такога спаду Расія не ведала ад пачатку 1999 году — тады адбліся наступнты расійская фольга 1998 году.

Вытворчасць скрачачаецца ў апрацоўчай прамысловасці, вытворчасці і размеркаванні энергіі, газа і вады, здабычу карысных выкапняў.

Паралельна са спадам вытворчасці ў Расіі ад верасня фіксація стала падзенне цэнаў у прамысловасці — на 5%, 6,6 і 8,4% адпаведна. Найбольшае падзенне падзенне цэнаў у лістападзе зафіксавана на рынку нафтапрадуктаў — мазут патанінен на 43,4%, бензін — на 20,6%, дызельнае палива — на 17,6%. Зрэшты, шарагавыя спажыўцы такога рэзага спаду амаль не адчулу. Нешта падобнае наўралася ў Беларусі, калі ўрад да апошнія цягнуў да зняжэннем цэнаў на бензін для насельніцтва.

Рэцэсія кранае ўсе галіны эканомікі. Найперш спад вытворчасці ўдарыць па машынабудаванні і ў здабычаваючай прамысловасці, то бок галінах, якія ў большай ступені залежаць ад інвестыцый, а таксама па металургіі і вытворчасці мінеральных утварэній, звёны на якія разка злапаці. Апошнія — трывожныя званочкі для Беларускай калійнай кампаніі.

Расійская металургічная канцэрны пачалі скрачыць аў-емы вытворчасці і звалініць персанал. Прычына — рэзкае падзенне цэнаў на метал (амаль у два разы), якое рабіць вытворчасць нерентабельнай. Пра скрачэнне вытворчасці заявіў «Русал», кантраліруючы Алегам Дзэрпіскам, пра поўнае спыненне вытворчасці паведамілі некаторыя алюмініевые камбінаты. «Нарікель» пакуль не скрачыць вытворчасці асноўнай прадукцыі, але кіраўніцтва кампаніі заявіла пра зваліненне каля 1400 супрацоўнікаў.

Сямён
Печанко

Крэдытаўны падаражэюць і зноў

Нацыянальны банк Беларусі з 17 снежня павысіў стаўку рэфінансавання на 11% да 12%.

Галоўчын фінансавая ўстанова краіны тлумачыць павышэнне стаўкі тым, што гэта рабіцца «дзеля павышэння даходнасці апгажажэнціў на нацыянальнай валюце і далейшай прыцягальнасці ўкладаў».

Ад нядаўнія часу павышэнне стаўкі рэфінансавання (СР) штотысяці стала «добраі традыцыі».

1 ліпеня СР вырасла на 0,25% і склаў 10,25%, 13 верасня яна вырасла да 10,5%, 15 каstryчніка — да 10,75% гадавых, 15 лістапада —

да 11%.

Гэтым разам стаўка рэфінансавання павышаецца не на чвэрць працэнтных пунктаў, а адразу на адзін працэнтны пункт.

Павышэнне стаўкі рэфінансавання таксама азначае, што вырасць стаўкі на крэдытах. Банкі, устанаўліваючыя сваю стаўку, арыентуюцца на стаўку рэфінансавання і дадаюць свой інтарс.

Тым часам у ЗША Федэральная рэзэрвовая сістэма зіўліла стаўку рэфінансавання да фантасічных нізкіх 0,25%. Эканоміка ЗША перарабіла ў крэзісе, і людзі заахвочаюць браць крэдыта

з ажыўці крэдытаўніцтва. Крэзіс на амерыканскіх меркава — гэта спыненне росту.

Але блізкая да нуля ці нулявия стаўка рэфінансавання павялічвае рызыкі дэфляцыі, або працэсу зняжэння цэнў, што з'ўявіцца не менш небяспечным, чым інфляцыя. У дэфляцыйнай атмасфэре спажыўвец пастаянна чакае яшчэ большага зняжэння цэнў і адкладае пакупкі, што прыводзіць да яшчэ большага запавольвання тэмпай развіцця эканомікі.

Стаўка рэфінансавання яшчэ з 2007 году ў ЗША складала 5,25%.

АГ

Сэкс аказаўся крайнім

Беларускія кідальнікі молату Вадзім Дзевятоўскі і Іван Ціхан (на фота) патлумачылі павышане ўтрыманне тэстастэрону ў організме, дадзім устрыманнем ад сэксу. Пра гэта паведамляе агентства спартовых навін «Весь спорт».

Абвода атлеты напісалі ў сваіх тлумачальныхных запісках, што два месяцы да Алімпіяды не займаліся сэксам, а Ціхан таксама заявіў, што сядзеў на спецыяльны дыєце з морапрадуктаў і «ганадаў буйней рагатай жывёлы мужчынскага полу».

На што толькі ні пойдзець, каб сорам прыкрыць.

Нагадаем, што беларускія прызёры Алімпіяды-2008 у кіданні молату Вадзім Дзевятоўскі і Іван Ціхан рашэннем Міжнароднага алімпійскага камітэту былі пазабуйленыя сваіх узнагарод. Дзевятоўскі, што занізіў 2-е месца, пажыціцца адлучаны ад спорту, бо гэта ўжо другі выпадак у яго кар'еры, калі спартсмен заслепі на допінг. Ціхан пакараны двухгадовым дыскваліфікацыяй. Допінг-спробы, што былі ўзятыя па сканчэнні алімпійскіх спаборніцтваў у Пекіне, паказалі, што ў крыві малатабойцаў значна перавышаны ўзровень тэстастэрону.

Ганады — гэта палавыя залозы, органы, якія ўтвараюць палавыя клеткі ў жывёл і чалавека.

Дзевятоўскі і Ціхан: лузеры ці вінеры?
Адказвае Марыяка Мартысевіч,
літаратурка, аўтарка артыкулу «Мужчыны,
якіх мы выбраем».

Фармальна, паводле алімпійскіх законаў, канечне, не. Але, паколькі яны самі перакананы, што перамаглі, дык значыцца яны насамрэч пераможцы. Но для мужчыны найперш важна, што маркуе пра сябе ён сам, а не нейкія там алімпійскія камітэты. Па-другое, паколькі мне вядома, калі спартсмен хапае сэксу на Алімпіядзе, значыць, ён сышоў з дыстанцыі на самым пачатку — і мае час на забавы. Нашы ж дайшлі да самай вяршыні, трэніраваліся, не мелі права расслабляцца — так што іх тлумачэнні здаюцца праудападобнымі.

ЛК НСБУ

Запаветы Суворава для беларускіх сіротаў

У адным з
сталічных
дзіцячых
санаторый дзесяцям
раздавалі яркія
шышкі, аздобленыя
заклікамі «быць
вернымі Расіі».

«Помни, чье имя носишь!» — нагадвае надпіс на вокладцы сышкі, надрукаваных у Расіі на замову Маскоўскай нахімаўскі-суворавіцкай садружнасці. Тут жа размешчаныя выявы Суворава, эмbleмы вучэльніяў яго імя да ўласна гадаванцы вайсковай установы. Такія сышкі ў вялікай колькасці былі падораныя якімсь расійскімі кадэтамі аднаму са сталічных

дзіцячых санаторый, які яшча на пачатку году быў інтэрнатам для сіротаў. Што яшча чакала беларускіх дзіцяч на вокладках тых сышкі? Кодекс гонару расійскага кадета які акрамя ўсяго іншага заклікае «быць вер-

ным Расіі, паважаць і трымача традыцый Расійскай Арміі». Але голоўны сюрприз чакае на апошніяй старонцы вокладкі, якую цалкам займае запавет Фельдмаршала Аляксандра Васілевіча Суворава, графа Рымніцкага, князя Гілайскага. «Здрастуйте, братцы, чудо-богатыри, любезнайшие друзья мои! (...). Помилуй Бог: мы Русские! Восстановим по-прежнему веру в Бога Милостивого. Очистим беззаконие. Везде фронт. (...) Неприятель от вас дрожкіт. Вы — Русские! Во

языцех — оружию Российскому — вековечная слава! Слава! Слава! Слава!»

Сувороў — герой для Расіі. Для беларусаў жа ён — крывавы заваёўнік.

Мы наўмысна не падаем назыву інтэрнату — інвайтавыя не загадчыкі, а сістэма, якая выстаўляе беларусаў «таксама расейцамі».

У Мінскім вайсковай сувороўскай вучэльні паведамлі, што яе гадаванцы не карыстаюцца сышткамі, надрукаванымі ў Расіі: «Гэта выключана, нашы сувороўцы пішуць у беларускіх сышках».

СП

Дзяржаўная ідэалогія

Групавы сэкс на сямейным тэлеканале

На «Ладзе» ў ток-шоу «Касмаполітэн» (відочнаўнай нейкай зоркай лука-шынскай эстрады) распавядае, што спрабавала групавы сэкс. Потым, рагочуцы, начала гаварыць пра свае візіты ў сэкшоны. Вагіны і завадныя пенісы і г.д.

Потым яна з смехам пытается:

— Ці пусціц гэта ў эфір?

— У нас всё можно! — радасна гігікае вадоўца.

Я так зразумеў, што з «ідэалогіі» гэтая выкрунтася ўзгоднілі. Адліга ўсе ж такі.

Запісаў аўтар інтэрнэт-дэйніка roszobut.livejournal.com

Цытата

**Дзевятоўскі: «Раю
займаца добрымі
справамі»**

Адразу па парламенцкіх выборах малатабоец Вадзім Дзевятоўскі даў інтарв'ю для БТ. Наконт апазіцыі. «Я раю апазіціі займаца добрымі справамі, а не мітынгамі», — сказаў атлет, якога на 29 верасня ўжо злавілі на ўжыванні допінгу.

«Апазіцыі траба ладзіць су-ботнікі і ці пералічваць частку заробленых грошай на добрую справу, і людзі на гэта адгукніцца», — сказаў В.Дзевятоўскі.

Дарэчы, навіна пра дыскваліфікацыю двух прызёраў Пекінскай Алімпіяды ішла першай у выніковай перадачы «Панарама тыдня» на БТ. Бачылі ж зноў класіку жанру — вінаватыя ўсе, апрош саміх атлетаў і іх трэнераў. Чарговая міжнародная змова.

ЗП

Сцісла

Скарацілі.бай

Сайт пад назвай Sokratili.by з'явіўся ў Белізце. «Завод «Ударнік». Трэці дзень сядзім без заробку» — паведамленіе такога кітлалту сцякающа туды. Аўтар збірае інформацыю са свету і Беларусі. Пачынаючы пісаць туды і чытачы — сайт разлічаны на інтэрактыўнасць. А кім створаны сайт і кім кіруеца — пакуль невядома.

МБ

Хуткасны інтэрнэт у 80% школаў

Каля 80% беларускіх школаў плануеца забяспечыць шырокапалосным высокачуткасным доступам у інтэрнэт, паведамляе Мінадукаці. Сённяня, паводле статыстыкі, 98% школаў маюць інтэрнэт. Аднак часам гэта камп'ютэр і мадэм у дырэктара школы, якія дазваляюць прымаць электронную пошту.

Паводле БелАПАН

Зайцы знікаюць

Апошнія пяць гадоў зімы збольшага без снегу, яны псуяць і бяз таго налягёк жывіці вушастых белякоў, якія — усё яшчэ па-старому — мімікуюць пад снег.

Сёлета зайцы панеслі нечуваныя страты ад драпежнікай.

Прагнозы навукоўцаў не сцішалісь: зайцы наагул могуць сісці на поўнач.

Ігар Мядзведзеў, старшины навуковы супрацоўнік Бярэзінскага біясфернага запаведніку кажа: «Вось цяпер сэрэдзіна снегі, а снегу няма. Заяц-беляк ужо даўно палініў, стаў біялоткім. Толькі конchyкі вушней у яго чорныя — і яго паўсюль можна адчуваць. Драпежніку наогул праста яго знайсці».

Паводле РЕН ТВ, Беларусь

Дыякан

Вось чаго я ніколі сабе ўяўца не мог, дык гэта таго, што жавага, з жывымі, быстрымі вачамі, не пазбуйленага артыстычных здольнасцяў разгатуну працівнік час буду на звышыць башчюкам. А ён не жутка — ці не пад упльвам свайго большага брата Сяргея? — стаў царкоўным чалавекам.

У 1990 годзе на Башкайшчыне толькі-толькі пачала адраджацца Унія, а ўжо ў 1991 годзе — прафект Кангрэзаціі ўсходніх цэрквеў пакінуў беларусам і ўкраінам пальцам: каб больш такога не было.

Этая значыць, каб не высыгчалі на дыякану надта мала-дых людзей. Но прафада, у траўні 1991-га, калі яго высыгчіў біскуп Сафон Дмытэрка, дыякан грэка-каталіцкай парадії Святога Язэпа ў Мінску толькі што ўступіў у дваццаць другі год жыцця.

У прафадчы парадії, айца Яна Матусевіча, з'явіўся галас-стый і ўсмешлівы памочнік і, як стала відома пазней, пераемнік.

Ён і ціпер — ужо мужчына стага веку, бацька трох дзяцей — усмешлівы і любіць пажартаваць. Магчыма, этая яго любіць дзеці парадіфінаў.

Ужо дайавата іярэй, ужо нават пратарэсвіт, дзакан грэка-каталіцкіх парадіяў у Мінску, Мінскай, Брэсцкай і Гродзенскай абласцях, ён у душы застоеца тым маладым

**10 гадоў
святарскага
служэння
айца
Андрэя
Абламейкі.**

**Розніца
між Талаачынскім
і Аршанскім**

Быў у камандзіроўцы на паўночны ўсходзе Беларусі. Уразіла: у Талаачынскім раёне ўсе дарожныя шыльды па-расійску, а у Аршанскім — па-беларуску. Чаму так, цікава?

Валеры, Мінск

**Фінансавы крыйзіс
дайшоў да школы**

На галоўнай старонкы сайту нацыянальнага інстытута адукацыі adu.by з'явіўся «Праграмы ўступных экзаменаў» па ўсіх предметах, акромя, чаму-сьці, гісторыі Беларусі. Праграмы скарочаныя, каб адпавядаць ведам тых, хто праходзіць да адзін год курсы 10 і 11 класаў.

**З тэстай выключанае
пытацце «Войны ВКЛ
з усходнім суседнім
дзяржавай».**

дышаканам. І калі спеў парадія — ня бывае не надта стройны і дружны, з алтаря падае свой голас башчю, і ўсё наладжваеца як трэба.

Калі згадаць, што дыякан (diakonos) — гэта слуга, служыцель, дык гэтае слова, гэтае званне стасуецца да кожнага святара, бо хто такі святар,

кале не слуга Божы і не слугай Божых?

Такім слугой з'яўляецца, памойму, і айцец Андрэй Абламейка. 16 снежня споўнілася 10 гадоў з таго часу, як мітраполіт Іван Мартынкі высыгчіў яго на святара. У гэты дзень ён будзе, як зайдёды, служыць.

Анатоль Сідарэвіч

А што ж скарачаць па гісторыі? Я знойшла гэту інфармацыю толькі на сایце БЕЛТА: «адбор матэрыйлу зদзіненыя з улікам працы па ліквідацыі пагрэзкі вучніў». Вучні вырашылі «не грузіць» «спрэчнымі» пытаннямі з гісторыі: з уступных тэстай выключылі вучніў «Тэрыторыі Беларусі», «Памежнікі канфліктаў і войны ВКЛ з усходнім суседнім дзяржавай» (!), «Шматэтнічная Рэч Паспалітая» і г.д.

Не разумела, што ж застацца пытца на экзаменах.

**Паўліна Купрыс,
Ждановічы (Мінскі р-н)**

**Ціснуць
за неўступленне
ў БРСМ**

5 снежня навучэнцы 10 класу сярэдняй школы №1 г. Докшыцы Павал Малюжанец быў выкліканы на гутарку да дырэктара школы Уладзіміра Арцімёнка і намесніка дырэктара па выхаваўчай працы Святланы Вялічка. Падставай для гутаркі было прычынёвае нежаданне Паўла ўступаць у БРСМ. Аднакласнікі амаль усе на май баку — чакалі міне пад дэзвірьмам кабінета дырэктара. У той жа дзень быў выкліканы да дырэктара настайнік замежнай мовы Уладзімір Мядзюха, які на адным з уроку негатыўна выказаўся пра БРСМ.

**Кастусь Шыталь,
Докшыцы**

**За здаровы лад
жыцця!**

Вяду здаровы лад жыцця. Не п'ю алкаголь, не курую. Выратаваў трах-

**Я выратаваў трах
тапельцу. Чаму?**

«НН» з радасцю друкуне ў газэце і на саіце www.nn.by чытація лісты, водгукі і меркаванні. З прычыны вялікага аўтому пошты мы не можам пацвярджаць атрыманні Вашых лістоў, не можам і вятаць неапублікаваныя матэрыялы. Рэдакцыя пакідае за сабой права рэдагаваць допісы. Лісты мусіць быць падпісаныя, з пазнакай адресы. Вы можаце дасылаць іх поштай, электроннай поштай ці факсам.

ліцы. Хварую жанчыну альбо адправілі ў Магілёўскую психічнай бальніцы, альбо як «класавы элемент», у Курапаты — следу не засталося. Ніхто з іх родных з высылкі не варнуўся — як і сотні тысяч бязвінна высланых на выміранне на поўнач беларусі.

Не засталося следу і ад хутару Наўрэцкіх, іх вялікі сад пасля вайны высеклі, а зямлю ўвали ў калгасныя кліні. Паблizu месяца, да стала хата, засталася адзінка бяроза — апошняя сведка загубленага падворку.

**Міхась Тычына,
Слуцк**

**ЗБМА адсвяткаваў
распад СССР**

Із снега: Згуртаванне беларускай моладзі Амерыкі і Беларуска-амерыканскае здзінчанне зладзілі акцыю ў гадавіну распаду СССР ля рэзыдэнцыі мэра Нью-Ёрку на Манхэтэне.

**Мікола Цімашэнка,
Нью-Ёрк**

АБВЕСТКІ**Маладым талентам!**

Ты маюш ці пішаш вершы, можа, вышываеш і сімайш іншай творчасцю? То любиш Беларусь? То прынаіш яй у любові — прымі ўздел у выставе сучаснай моладзевай творчасці «Беларусь у сэрцы», адкрыццё якой адбудзеца на палаці нацыянальнага Каледаў, 22 снежня, ў Сядзібе БНФ, што знаходзіцца па адрасе Машэрава, 8 (станцыя метро «Плошча Перамогі»). Рабочыя прымаюцца да 19 снежня ўключна. Распавядзі пра сваю Беларусь!

Наста Мурашка

**Конкурс імя Ежы
Гедройца**

Польскі Інстытут у Мінску аўгуста IX Конкурс імя Ежы Гедройца на лепшую журнальную працу ў беларускіх СМІ за 2008 г. на тэму польска-беларускіх адносін у галіне культуры, науکі і мастацтва.

Уночы ўзделу ў конкурсе з'яўляецца прадстаўленне да 31 студзеня ў Польскі Інстытут у Мінску аргыналу альбо копіі апублікаваных у 2008 г. артыкулаў, гука і відзаўсаіцай перадача з пазначэннем даты публікацыі, трансліаціі, а таксама з паданнем інфармацыі пра аўтара: месца працы і пасада, паштовы адрас, контактны тэлефон.

Дасылаць на адрас: Польскі Інстытут у Мінску, вул. Валадарскага, 6, 220050 Мінск (з пазначэннем «на конкурс»). Т.: (017) 200-63-78, 200-95-81; факс: 200-48-74; e-mail: instpol@instpol.by

**Беларуская ялінка
ў Нью-Джэрсі**

Музей амерыканска-венгерскай фундацыі (New Brunswick) правёў фестываль калядных ялінак прадстаўнікоў розных этнічных супольнасцей. На шыльдачках пад ялінкамі пазначана: Амерыка, Беларусь, Венгрыя, Данія, Латвія... Беларусы ўпрыгожылі сваю саламянімі цацкамі (на фота). Ялінкі будуць экспанавацца да 25 студзеня, наведнікамі музею ў гэты час будуць школьнікі. ВТ, Нью-Брансвік (ЗША)

УДАКЛАДНЕННЕ**Кротус Генус ніколі
не быў за мякотой**

У «НН» №43 у артыкуле пра Генадзя Кісялевіча «Атлант пакінуў неба» прайшло істотна недакладнасць для жыцця падыходзіць. Адно з аўтораў, які пісаў артыкул, падкресліў, што Генадзь Кісялевіч — член беларускага падзеленія ААН, які падтрымлівае падзел Беларусі на дзяржавы.

Я ж сцвярджам адваротнае: Кротус Генус за мякотю аніколі не быў. Ну, у тым савецкім разумені, што адно з аўтораў падкресліў, што Генадзь Кісялевіч — член беларускага падзеленія ААН, які падтрымлівае падзел Беларусі на дзяржавы.

Этая я ведаю пэўную, адседзэўшы з легендар-

ным архівістам 22 гады ў адным акаадэмічным пакой №205. Быў мой старэйшы найтаважнейшы калега заўсёды прасці мяне, прынагодна, у Варшаве ці Вільні, Кракаве або Вроцлаве адшукаць туго або іншую, вядомую яму па каталогах, пазіцыю, зверніць цытату, прывезці адбитак публікацыі пра Сыракомлю або малавядомыя артыкулы Слупскага.

Язэп Янушкевіч

Ад аўтара. Абераціўно памяці патлумачыць пра: Генадзь Кісялевіч сапраўдны здэвашаўся ўсёвідомы і ўсюдышынім. І тое, што ўсе свае ўнікальныя археаграфічныя і краініцаэнтрычныя адкрыцці Генадзь Васілевіч зрабіў не выезджаючы з краіны (у тагачасным разумені, робіць ягоныя навуковыя подзвігі яшчэ больш важкім. Выбачаюся перад чытальнікамі «НН»).

Аляксандар Фядута

Любіць Беларусь

608-старонкавы том Паўла Севярынца «Люблю Беларусь: 200 феноменаў нацыянальнай ідэі» выйшаў у цвёрдай вокладцы ў серыі «Кнігарня «Наша Ніва».

Нацыянальную ідэю спрабавалі выразіць і нашаніўцы пачатку XX ст., і адраджэнцы найноўшага часу. Але ўсе яны ставілі за мяту давесці самім беларусам і астатніму свету, што мы ёсць. Што мы народ, не горышь за іншых. А пытанні: «Навошта мы тут?», «Куды ідзем?» і, урэшце, «У чым сэнс?» — пытанні, на якіх любая нацыя адказвае найперш, заставаліся на другім плане. У выніку замест таго, каб сцвердзіць мэту, мы бралі ў аснову гітарычную задачу — стварыць дзяржаву.

Цяпер жа Беларусь, маладая краіна, знаходзіцца ў пошуках ідэі, ідзалу, які, мусіць, размічаецца не на паперы, не ў музеі, а ў сэрыі кокнага. У сваёй кнізе «Люблю Беларусь» палітык і былы палітвазень Павал Севярынец крэсліць свою візію Беларусі ідэальнай. Постаці гісторы — Гедымін і Францішак Скарына, Міхал Клеафас Агінскі і Максім, нашы прамысловыя набыткі — трактары і «БелАЗы», нафтаміціна і металургічная прамысловасць, а таксама феномены беларускага духоўнага жыцця — рэлігійная талеранцыя і царкоўная унія трапляючы у перыядычную табліцу вядомых фактў, складаюцца-съходзяцца ў Севярынцевай мадэлі ідэалу.

Лявон К

PHOTO BY M. NEMENOV

СЦІСЛА

Беларускі царкоўны календар на 2009

У грэка-каталіцкай парафії Святапакутніка Язафата ў Полацку выйшаў наценены ўніяцкі календар на 2009 год.

Такі календар — ужо добрая традыцыя. Ён,

як і заўсёды, на беларуску. Назвы месяцаў і дзён тыдня прадубляваныя па-англійску. Кніга аздобленая здымкамі малавядомых уніяцкіх цэркваў з розных кутоў Беларусі і узбагачаная кароткімі нарысамі гісторыі Мінскага дэканату.

«Чалавек, які скраў Сцяну Плачу»

У Мінску адбылася прэзентацыя кнігі «Чалавек, які скраў Сцяну Плачу». Яна выйшла ў выдавецтве «Логвінаў».

У кнігі ўвайшли 15 кароткіх апавяданняў дзесяці вядомых ізраільскіх пісьменнікаў у перакладзе журналіста «НН» Паўла Касцюкевіча. Сярод іх — апавяданні Эттара Керэта, знаёмага па кнізе «Кіроўца аўтобуса», які хацеў стаць Богам, перакладзені з іўрыту на беларускую мову П. Касцюкевічам; творы Амоса Озера, Меира Шалева,

сатырыка Эфраіма Кішона.

Абвешчаныя намінанты на «Залаты глобус»

Галоўныя фаварыты — «Дзіўная справа» Бенджаміна Багана», «Сумнеў» і «Фрост супраць Ніксана». «Залаты глобус», які называюць перадоскараўскай рэпетыцыяй, будзе праходзіць у 66-ты раз.

«Дзіўная справа», напрыклад, намінавацца ў пяці катэгорыях: «найлепшы вынаходнік», мужчынскай ролі», «найлепшая драма», «найлепшы сцэнар»,

«найлепшы рэжысёр» і «найлепшая музыка».

Беларускія казкі ў перакладзе на англійскую

Радыёстанцыя «Беларусь» на гэтым тыдні падарыла вучням мінскай гімназіі № 23 аўдыёзборнік беларускіх народных казак на англійскай мове.

У зборнік увайшли творы, перакладзеныя супрацоўнікамі радыёстанцыі ў рамках праекту «Чароўны куфорак». Дзікуючы яму ў многіх краінах пачулі больш за пайсотні беларускіх казак, перакладзеных на англійскую мову.

Лявон К., ул. інф.:
БелаПАН

Уладзімір Арлоў — гэта...

не толькі папяровыя кнігі.

Выйшла ў свет аўдыйскія Уладзіміра Арлова «Ордан Белай Мыши», якая ўключае 11 кароткіх апавяданняў і 7 эсэ. Тут акрамя аднайменнага апавядання выкладзены такія забойныя творы, як «Рэклама для бензапілы» і «Мой знаёмы забойца Сяргей», а таксама эсэ-гімі «Незалежнасць — гэта...».

Кажа Уладзімір Арлоў: «Апавядані начытваў я сам. У творчым працэсе сутыкнусі з проблемай ненарматыўнай лексікі. Не буду казаць, як я развязаў гэту проблему — хай шаноўная слухачы самі пачуць».

У працэсе начытвання Арлоў сутыкнуўся з проблемай нецензурнай лексікі ва ўласных творах.

Яшчэ раней у Арлова выйшлі 5 кнігі для праслуходзіння: «Час чумы», «Адкуль наш род», «Таямніцы полацкай гісторыі», «Сны імператара» і «Паўстанцы». Большасць аўдыйскіх не зусім спадаючы з папяровай версіяй, а «Паўстанцаў» дык увогуле не было ў папяровым фармаце.

«Да Каліяды спадзяюся пачечыць слухачоў: завяршыць сваю аўдыйскіню серыю», — дадае Арлоў. «Апошні фрагментам мусіць стація «Паром праз Ламанішы», куды ўвойдзіць мае паэтычныя творы».

Лявон К.

«Імперыя» Капусцінскага па-беларуску

Рышард Капусцінскі (1932—2007) — легенда польскай журналістыкі, сусветна вядомы рэзарцер, пісьменнік, паэт. Чалавек з унікальным пачуццём падзеі, якое беспамылкова вяло яго туды, дзе работала гісторыя. Ён быў сведкам дзесяткі пераваротаў і рэвалюцый, руйнавання імперый і з'яўлення новых дзяржаў.

Ягоныя кнігі не раз былі прызначаныя кнігамі году паводле меркавання ўпільвовых выданняў, а ў 1995 годзе ў Польшчы Капусцінскага абвесцілі журналістамі стагоддзя. Двойчы намінаваўся на Нобелеўскую прэмію.

Капусцінскі нарадзіўся ў Пінску і на ўёс жыццё захаваў прыхильнасць да Беларусі. Ён не раз гаворыў: «Я заўсёды шукаў мой дом, шукаў Пінск — у Афрыцы, у Азіі, у Латынскай Амерыцы».

«Імперыя» пераклаў Яўген Салічук, перакладчык з Пінску. Гэта кніга апісвае падарожжа аўтара праз усю савецкую імперыю, здэйсненая ў канцы 1980-х. Капусцінскі па-журналісцку дакладна выпісвае заўважаныя светаполіяднія і побытавыя дэталі, якіх не знойдзеши у падручніках гісторыі таго часу.

Імперыя / Рышард Капусцінскі: пераклад з польскай. — Мінск: Логвінаў, 2009. — 344 с. (Кнігарня «Наша Ніва»).

Новы праект Вольскіх

Супольны музычны праект, зроблены ў стылістыцы 60-х, песні да якога напісціў Лявон Вольскі, на завяршальнym этапе падпрыходоўкі. У Мінску адбыліся здымкі відэакліпаў да 11 песняў. У запісе кліпаў — сузор'е: Лявон Вольскі, Павал Булатнікаў з «Ляпіса трубяцкага», Алег Хаменка («Палац», у праекте выконвае ролю Мао Цзэдуна), Уладзімір Пугач (J:Mors), Віталь Артыст («Без Білета»), Андрэй Такіндэн («Роха»), акторы Святлана Зелянкоўская, Ганна Хітрык і Алег Гарбуз.

Сюжэт наступны: жыхары аграгарадку збіраюцца вакол тэлевізара і глядзяць рэтракліпы. Назва праекту таксама пакуль што схематычная: ініцыятары Лявон і Ганна Вольскі падаюць працоўную назуву «супольны музычны праект у стылі 60-х». «Народны альбом-II: 20 гадоў пасля»?

Агораць новы музычны праект лявон Вольскі і К спадзяюцца «да кітайскага Новага году».

Павал Касцюковіч

Jura Sidun, Generation TV

Якія планы ў рокераў?

Адказваюць беларускія музыкі.

Дзяніс Тарасенка, гурт «Разбітае сэрца пацана»: План адзін — сусветнае панаванне. З блізкіх мэтаў — акупаваць музычны рынак на гэтыя планечы. З далёкіх — захапіць душы і сэрцы зам-

лянаў.

Кірыла Богуш, гурт Tlusta-Lusta: Кліп запісаць — ідуць перамовы з «Белсатам». У нас жа альбом выйшаў — «Blin piersy» называецца. Граем кавэр для «Нейра Дзюбеля», песня «Пацалунак».

Аляксандар Кулінковіч, гурт «Нейра Дзюбель»: Плану ўняхікі. Мы тут усе ў канікулах-адпачынках. Вось пішуць на нас трывогі іншыя гурты, але ў гэтым мы ўдзелаў не бярэм, мы тут бок прымачоў. Адно слухаем.

Юры Паўлоўскі, бубніч «Тройцы»:

Выдаць пад Новы год эксперыментальны альбом «Жар-Жар»: там больш сінтэзатарап, электронікі, да дадатковых бубнаў, адным словам, шмат неўласцівага «Тройцы».

Анітваў

Павал Касцюковіч

Рэкамендавана для прагляду слушачам школы КДБ

У Мінску паказалі фільм Анджэя Вайды «Катынь». Піша Наталка Бабіна.

Вядома, гэта пасланне да расійца і да немцаў.

Палікі — ды і мы, беларусы, — пра эту ведаём.

Мы ведаём факты. Нас цікавіць, нас шакуе пытанне: ЯК такое могло здарыцца? КІМ траба быць, каб такое ўтварыць?

Але ёсьць мільёны людзей — у Расіі, у Нямеччыне, у Амерыцы ды і ці маля дзе на зімнай кулі — якія слыхам не чулі пра расстрэл 15 000польскіх афіцэраў, настаяўнікаў, асаднікаў саветамі ў 1940 годзе. Яны проста не ў курсе.

Гэты фільм зняты для іх. Гэты фільм зняты для Уладзіміра Уладзіміравіча Пуціна асабіста. Пра гэта гаворыць і сам славуты рэжысёр, Анджэй Вайда ў рэкламным роліку, які папярэднічае паказу фільма. Ён гаворыць: кантрлерка Германіі пані Ангела Меркель была на прэм'ерным паказе фільму ў Германіі; я спадзяюся, Уладзімір Пуцін таксама будзе на расійскай прэм'еры... Эн гаворыць: я спадзяюся, факты, паказаныя ў фільме, будуть успрыняты як нашая супольная ўсходнеславянская гісторыя.

Пуцін не быў на прэм'еры.

У Расіі факты не будуць успрыняты.

«Некалі «Катынь» пакажуць па дзяржаўным канале Расійскага тэлебачання — хочацца да гэтага дажысь, бо гэта будзе ўжо зусім іншая Расія. У гэтай — «Катыні» не пакажуць амаль

Гэты фільм пакажуць у Расіі, калі гэта будзе зусім іншая Расія.

нізе», — плюны расійскі журналіст Віктар Шэндеровіч.

Задумайтесь, чаму?

На паказе славутага фільму «Катынь», які быў арганізаваны ў Мінску польскай амбасадай і Польскім інстытутам, я заўважыла многа атапізійных дзеячай, незалежных журналістаў... Ах, калі б шаноўнай амбасада і Інстытуце мелімагчымасць арганізація яничай адзін паказ, спецыяльна для супрацоўнікаў будынку, які знаходзіцца побач з кінатэатрам «Цэнтральны», дзе

дэмантравалася стужка! Для спрацоўнікаў беларускага КДБ, якіх ціпяр вучань ганарыца традыцыямі чэкісту. Для тых, хто ціпяр на кані. Бо гэты фільм найперш для іх, дзэрыентаваных і дзмаралізаваных.

Мяне вельмі уразіў гэты рэжысёрскі прыём: зациніць, не паказваць твары катав. Тых, хто страліц. Тых, хто арнітуюцца на смерць. Мы бачым толькі сілуэты.

Славуты Анджэй Вайда АДМАЎЛЯЕЦЦА ПАКАЗВАІЦА Катаў. Ён адмаўляеца іх разумець. Ці НЕ МОЖА зразумець бесчалавечнасць?

Ці НЕ ХОЧА ўдумацца ў яе ўсве?

Пакінем гэтыя пытанні без адказу: ён, гэты адказ, і непатройны.

Пан Анджэй давёў сваю геніяльнасць і свой прафесіяналізм шмат гадоў раней. «Попел і алмаз» ды «Чалавек з мармуру» застануцца культавымі фільмамі майго пакалення, нават тады, калі пакаленне вымрэ ўшыцн...

На пытанне «ЯК такое могло адбыцца? КІМ траба быць, каб здзейсніць такое?» рэжысёр нават не спрабуе адказаць. Ён ставіць перад сабой іншую мэту.

Каб гэтая мэта была дасягнутая, важна, каб фільм паглядзелі гэбісты Важна, каб фільм паказалі па тэлебачанні. Але як гэтага дабыцца?

«Сонцакрыж» Алеся Шатэрніка

Выйшаў альбом-кніга мас-так і скультптара Алеся Шатэрніка «Сонцакрыж». Пад адной вокладкай аўтар «Звона Свабоды» і гукальшчыка вясны на прастекце Пераможцаў сабраў свой жывапісны, скульптурны і літаратурны даробак.

Калі гартаеш старонкі дыхтоўнага выдання, думаеца: ці не надта хутка беларуская гарадская скультптура перайшла ад сацэралістичных статуй Азгура да цалкам

Лявон К

Тъон. Вулица. Светец. Травница...

Тъон. Вулица. Светец. Травница. Безречнай и безрудной свет. Жъруй ешо хось полстолеття — Так само бут. Исходу нет...

Гэты пераклад вядомага верши расійскага пэзя Аляксандра Блока «Ноч. Вулица. Ліхтар. Аптка» на сібірскую мову быў змешчаны на ўдзені на адным з сібірскіх сайту — «Сібірскае вольгота» ([«Сібірская свобода»](http://Sib.org.ua)) <http://volgota.com>.

У 1873 г. у Расіі выйшла книга «Заўвагі і слоўнік сібірскай гаворкі», у прадмове гаварылася пра значнае адрозненне мясцовай граматыкі і лексікі ад рускай. Ёні гіпотэзы, што на мову сібірскага насленіцтва моцна паўплывалі мовы перасяленцаў з Беларусі і Украіны. Для гаворкі характэрныя цвёрдыя шыпячыя, оканне, прыстаўныя зыч-

ныя, спрашчэнні ў збегу зычных і г.д.

Спроба стварэння літаратурнай сібірской мовы была здзейснена ў 2005 годзе. Мову запусцілі ў інтэрнэт, пасля чаго яна стала ўспрымана як варыянт інтэрнэт-сібірскага слэнгу. Пачаў рыхтавацца слоўнік на 15 000 слоў (існуе ў сеівіце ў он-лайн фармаце на <http://Sib.org.ua>). З 2006 па 2007 гады нават існаваў патрал Вікіпедыі па-сібірску, на якім мелася амаль 7000 артыкулаў, але ён быў выдалены за «несур'ёзны падыход да тэм і антырускую пазіцыю».

Ідэйныя сібіракі, тым не менш, развіваюць мову, займаючыся перакладамі. На сібірскую ўжо перакладзены «Карсон», каторый наслівіўшися на коргэ, часткова Біблія, пазія, інш.

Паўліна Купрыс

Мужык павінен біцца

Існуе «раман выхавання», а беларускі блогер **Andorac** піша «капавяданні выхавання». Вось адно з іх— пра падлеткавыя бай. Ён не вагаеца апісаць рэчаіснасць беларускай вёскі з дапамогай той лексікі, якую ўжывае сельская моладзь. Гэтая публікацыя ў Інтэрнэце выклікала буру. Адны захапляліся навізною, другія праклікалі за грубую мову.

Мужык павінен умець біцца. Цвёрда вынес гэта са школы. Хто не ўмее біцца ці пазбягае боек— не зусім паўнавартасны мужык.

Я выдатна помню свой першы выбіты зуб. Гэта было ў першым класе. Я рас тоў юс Дзіму Карапеўку. Там асаблівай маёй заслуті не было, разбіті юс Дзіму мог кожны, ба юс у яго быў вельмі слабы. Ледзь што, адразу юшка цяч. Але Карол, як мы яго называлі, паскардзіўся Мішу Вяршку, свайму найлепшаму сабру і майму твароднаму брату. Дакладна помню Мішаў удар у маё грызула, смак крыві і мінус адзін зуб у роце.

Біцца мы баяліся ў класе толькі з Сашам Новікам, ба ён быў нашмат здара вейши ў сусідніх іншых. Але адмыслову драздзілі яго «Пушка-рваная-падушка». Саша раз'юшаваўся і усім нам выпісваў... лёгкі. Пазней у Новіка з'явілася новая мінушка «Адам Плуг», яна ѹмела па сала іздальна. Але ўсе баяліся Сашу сказаць пра гэту мінушку. Казалі «Асадам Плусуг», калі ўжо вельмі ён нас бысіў. Ён рабіў выгляд, што не разумеў. Помнишь, што ўсе аднакласнікі вельмі радаваліся, калі Плусугаса пакінулі на другі год у першым класе. Калі Саша вучыўся ў ўсімі класах, то з ім баяліся выходзіць на разы нават выпускнікі. Сіла ў яго насамрэч дурная.

Па сёння перакананы, што бойкі павінны быць чеснымі, то бокі выходзіць трэба па разах. Нейкі перыйяд у нашай школе так і было. З рэнцы познаймыца прайвігала па школе, дзе знаходзіла двух прыкладна аднолькавых па сіле супернікаў. На першым вялікім перапынку, калі ў сталоўку ішлі малыя, старэйшыя пацаны накроўтаваліся нібыта ў прыбліжані, яна Ѹ нас была на дэвре. Там некоторыя пацаны курылі (эрэшты, курыла

ўнас вельмі мала людзей). А потым тупалі ў глыб леса. Там была невялікая прагалінка, дзе і пачыналіся турніры. Байцы скідавалі курткі і пачыналі кру жыць адзін вакол другога, як пеўні. А мы проста глядзелі за гэтай дзеяй. А потым было кроў на суметах, мнóstва фінгалаў. Гэта працягвалася да той пары, пакуль наўсякі клуб не засякі на стаўнікі. Перакананы, што ў тых баях мы добра загартобуvalіся. Колкі разоў і міне даводзілася ўдзельніцаць у такіх бойках.

Нячэсныя бойкі часта адбываліся «на бульбе». Былі такія браты Ясюкі, якіх у вёсцы называлі Мажджарамі. Дык вось два старэйшыя Мажджары вышуквалі ахвяру і нацкоўвалі на яе трох малодшых Мажджаратаў. Трое на аднаго. Звычайна Міша Клэпша кідаўся супер-

ніку ў ногі і завальваў яго, а Ігар Срулька і Жэня Бель навальваліся на іх звер ху. Білі жорстка. Усё было да той пары, пакуль Мажджаратаў не напалі на Лешу Жогана. Ляхан не разгубіўся, схапіў Белага, засунуў яму два пальцы ў рот і абяцаў раздзярці пашчу. Двое астатніх пераляканы адступілі. Жыган жа быў цвёрды ў сваіх намерах, бо перад гэтым яны памялі яму ладна бакі. Ледзь угаварыў, каб адпусціць. Болей гэтая тройца ні на кога не нападала. З ваўкамі жыць — па вачынаму выць.

А яшчэ памітаеца, як у вёсцы з'явіўся прыезджы хлонец. Гэта херня, але звалі яго Руслан Тахіравіч Гасанаў. Якая нафіг паліткарэктынасцьмагла існаваць у нашай суворай барысаўскай бесьачы. Натуральна, што «азера» сваім прызнаваць не хацелі. П...іл Гасана бы ката. Але ведаеце, чым ён заслужыў нашу павагу? Тым, што ніколі не здаваўся, быўся да апошняга, незалежна ад таго, хто быў супернікам, хай хоць Новік. Ніколі не плакаў і не скардайцца. Тым самым праз нейкі час ён дамогся нашай павагі.

У мене быў толькі адзін момант, калі я

заслужана атрымаў у морду. Было першынство вёскі па футболе. Гулялі наша каманда Нізінкі і Гара. Сустрэча была роўнай, і ўсё мог вырашыць адзін гол. Мы заслужылі права на пенальці, але супернікі спрачаліся. Я на первых не вытрымалі і паслаў Пашу Вяршку на..., простым тэкстам. Не паспей апомніцца, як адчуў удар у зубы. На гэты раз усе засталіся цэлымі, але нас абодвух выдалі з поля. Дарэчы, матч той па серыі пенальці мы выйграли.

Апошні раз біўся, калі вучыўся ў каледжы. Хланец адной з аднагрупніц прыраўнаваў Грэну да мяне. Некая ў сакавіку вычакаў мяне пры ўхадзе, я акурат вяртаўся з секцыі па баскетболе. Ён працянаваў пайсіці пагаварыць. Адышлі за будынкі. Ён начаў вучыць мяне, каб я трымаймі ўбаку ад Грэ, а пасля раптоўна ўдарыў у вока. Нядоўгі думаючы, таксама засандзілі мяне пад дых. Крыху пакаліся. Не сказаць, каб ён мяне адтырый, але быў відавочна здраваўшы. З таго моманту я яго пабойваўся, але з Грэ менш кантактаваць не стаў.

Хаяць ўспомніць, што сам па мордзе апошні раз біў гады чатыры таму. Маці маёй тадышній дзяўчыны працавала за гадчыцай клубу. У будні дні хлонцы збіраўся ў клубе, каб пагуляць у більяд. Пасля часта мы з дзяўчынай прыходзілі, каб забраць ключы і замкнуць клуб. Звычайна нікога не падганялі. Але ў той вечар быў важны матч моладзевага першынства Еўропы па футболе. І я, натуральна, хацеў дадому. Пацаны ж дадому не хацелі. Давялося падысці і ў наглуу выклічыць магнітрафон. Падарваўся Андруха Пэспел. Некая машынальна адрэзала загрэй ѹмью ў...ло, напеўна, пераўбуджаны занадта быў. Даваеца, што хлонцы разам маглі бы мяне закачаць лётка, але не сталі ганьбіць у прысунтасці дзяўчынам, і на тым дзякую.

Часам шкадаеш, што ў Менску нельга жыць паводле вясковых правілаў. Выйці на разы часам было бы куды лягчэй, чым гадамі захоўваць нейкія крүйды. Дык і аднаноўнік яшчэ той, менш негатыву застаецца.

Утаямнічаныя

На 117-годдзе з дня народзіні Максіма Багдановіча ў Менску прыйшла прэм'ера містэркі «Дзень Максіма». Імпрэсія Паула Касцюкевіча.

А зала чакала. Грамадзянскую вайну, руска-польскую вайну, калектывізацыю, Другую сусветную, Халакост, стрэс вёскі, Чарнобыль. Сядр ліральных русалочных спеваў, сядр вадзянікаў і лесуной. Ба надта тое было смутна і радасна ўладнічае. Як сненне. Як тое, што не можа быць на гэтай зямлі. Як быццам зніклі Сцяла і Харыбда, і Адysэй вольны ў моры.

Задўгэды ўражала багацьца беларускай мовы для апісання аднаго стану душы: жалобны, журботны, маркотны, смутны, сумны, тужлівы. Але тут мова бездапаможна маўчала — гаваўшы паэт.

Але зала чакала. Чужое сілы, якое перарве бялюткі прасціны, што луналі заглушицы шчымліўшы згукі блакіту пад зямлём. Чакала бота на горла.

А бота не было. Містэрка без акупацый жыла сваім жыццем. Не праскаючыся з реальнасцю, з гісторыяй.

Рэчаіснасць выявілася блінейшай ў парадунні з узвівам фантазіі і неяц так сарамижліва скhalbася ў прыпечку. Зазвычай надакуціўшы зязюля гэтым разам зрабіла выгляд, што яна сістравус. Усе гадзіннікі спыніліся і цыфэрблаты сіякілі долу. Гэта нагадвала вырай, як яго апісваючы у марах.

Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы У цікую сіною ноч І сказаць: «Бачыце гэтыя буйныя зоркі, Ясныя зоркі Геркулес? Да іх ляціць наша сонца.

І нясеца за сонцам зямля. Хто мы такія?

Толькі падарожнія, — папутнікі сіяд нябес.

Нашто ж на зямлі Сваркі і звадкі, боль і горыч,

Калі ўсё мы разам ляцім Да зор?»

Ці ўяўляеце вы Багдановіча без вусоў? Ці ўяўляеце па-іншаму, не з таго школынага партрэту, калі Максім у шынілі?..

Бо ніроўна дзяліць.

Вось і наша дваццатае стагоддзе падзяліў на дзве такія нярўныя палтоўкі. Да сімнаццатага году і пасля. Да смерці Максіма і пасля яе.

Багдановіч жыў, можа, у перадбур'і, але ў адносным бясчассі. Дзякую Табе, яму не давялося, як іншым нашым тытуням багацьца з часам,

моў Самсон змагацца з ім, напінаючы нерв, апукваючы, пад добрываючыся, здраджаючыся сабе і блізкім, прыносячы яму крывавыя ахвяры. Напэўна,

проста пашчасціла. Паглядзіце які ён слабы.

Дзякую Табе, што не паклаў Максіма ў пракрустай ложак дваццатага стагоддзя, а таму ён не мог быць «пралетарскім, «праграсціўным», пракручаным вакол уласнай восі, з прастэрэніем у патыліцы чэрапам.

Дзякую: яго не паспелі змусіць уласнымі рукамі зруйнаваць гэтыя нябачны, але такі мноўні паміж творцам і асцягнілюючымі людзьмі.

«Дзень Максіма» — персаніфікацыя, увасабленне, утаямнічванне. Рытуал пераходу Максіма з адной якасці ў другую, калі ён завіслы ў пераходзе, імкнецца ўцелавіцца ў нас.

Можа, трохі вагаючыся (ци варта?), так і стаяў(ла) ён (яна) на сцэне. Дзе няма часу, дзе блытаючы мужчынскае і жаночкае, дзе мама вечна маладая, дзе Беларусь маладая. ...Я не самотны...

Смерці няма.

Гісторыя, аналітыка, літаратура
у інтэлектуальным часопісе ARCHE — штомесяц.
Падпісны індэкс 00345

Божае нараджэнне ў Мінску абвесцяць «Троіца» і «Палац»

Анёламі-апавішчальнікамі цуду Божага нараджэнне ў гэтым годзе ў стаціоні будуць два легендарныя фальклорныя гурты — этаң-трыо «Троіца» і анансамбль беларускага канtries «Палац». Абодва вядомыя калектывы дадуть сольныя канцэрты, дзе абліацію ўвесці згала-далага па калядной місткісці і містэрый слухача ў атмасферу вясковага свята, вядомасцева і чарадзейства.

«Троіца» прайшлася па гродзенскіх і брэсцкіх вуліцах, дайшы ў кожным з гародоў па перадвочным канцэрце. Правда, так і не пакінуўшы сабой талыхіх снежных слядоў, па якіх можна было б акурат у дзень Раства дабрацца да стаlichenага КЗ «Мінск». 25 снежня прадпёрсыцэнтр «ПАН-студыя» ладзіць там вялікі сольны вечар этаң-карапеў.

Іван Кірчук — спецыяліст па абрацівай дзейнасці і не-папулярнай беларускім фальклорам, збіральник напевай і элементаў спрадвечнага вясковага быту — разам са сваім гуртом у святы дзень верне глядачу да спрадвечнага, да традыцій і каранёў, даўно пахаваных пад стракатымі гірляндамі і бліскучымі падарункамі ад заходнія Санті і савецкіх Снігурачак.

Апроч звычайных гукаўных медытаций, дзе цігучы вакал Кірчука пераплатаецца з аб'ёмнымі ўдарамі бубна, звільні спевам жалейкі, ціхімі перашптамі, перазвонамі, енкамі, шоргатамі, 25 снежня будуць выкананы кампазіцыі з новага і яшчэ не выдадзенага альбому «Жар-Жар», які мае стаць нязвычылі рокавым.

Анансамбль «Палац» ладзіць двухдзённае зімоваве свята Божага нараджэння. 24 снежня, на Кущо, ў канцэртнай зале Тэатра эстрады адбудзеца VIP-канцэрт гурта, на які будуць запрошаныя вядомыя асобы і прадстаўнікі

СМІ. Назаўтра ж «Палац» склікае на канцэрт усіх сваіх саброяў, папулярных музыкаў, а таксама прыхільнікаў, каб адзначыць Каляды.

Цэлы шараг гуртоў, у аснове музыкі якіх ляжыць цнагтываючая аўтэнтыка, вырашылі 25 снежня зладзіць супольны карнавальны «Калядны фэст». У першы дзень Вясेलых Святага ў клубе «Рэактар» збліжацца эрканструктары музычнай традыцыі Вілігака Княства «Стары Ольса», стваральнікі «драйвой сліздніявечнай музыкі» Litvintroll, паган-фолк-бэнд Znich, музычныя рэканструктары сірдніявечнай культуры Testamentum Terre, этна-гурт «Рада» і сайд-праект флейтыскі дударкі «Старогі Ольса» — гурт Rosalía.

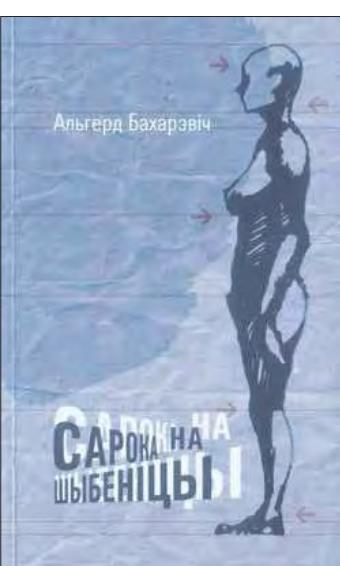
Па-за стацій пасвяточны ўесяленні не будуць так моцна прывязанымі да народнай культуры і старажытнай традыцыі. У Горках пройдзе грандыёзны і гучны двухдзённы фестываль «Рок-Каляды». Гэты фэст існуе з 2001 году пад лозунгам «Мы па-за палітыкай і па-за грашымі».

25 снежня — конкурсны дзень. Абраны пераможца возме ўдзел у гала-канцэрце на наступны дзень, яму прэзентуюць 12 гадзінай запісу ў студыі GS RECORDS і права ўдзельнічаць у фестывалі Mass Medium Fest 2009 у Магілёве.

Магчымы, у знак таго, што ў Беларусі ёсць яшчэ прынята найзычлінейшая віншаванін і падарункі ў шалесткай абгорты дарыцы дары атрымліваць у Навагоднюю ноч, беларускія гурты робяць свой пасвяточны падарунак менавіта на Каляды. Яго не пакладаеш пад ляінку, так што траба пасплюшыць і паспесьці атрымаш усё самое лепшае, што айчынны фолк і рок здолелі зрабіць для нас цігам гэтага дулага 2008 году.

Адэя Дубавец, naviny.by

Альгерд Бахарэвіч.
Сарока на шыбеніцы.
Раман —
Мінск:
Логівіна,
2009

Сарока на шыбеніцы

Презентация новай кнігі Альгерда Бахарэвіча «Сарока на шыбеніцы» адбудзеца 19 снежня ў мінскай галерэі «Падзэмка» (пр. Незалежнасці, 43).

Кустурыца ў Мінску

19 снежня ў Палацы рэспублікі выступіць славуты балканскі рэжысёр і музыка Эмір Кустурыца з сваім гуртом No Smoking Orchestra. Пачатак у 19.00.

Міхась Сеўрук. Купальніцы.

Выставы Вялікіх

Тое, што пры Машэраву падавалася троімфам Беларушчыны, сёня — шараговая падзея.

У мінскім Палацы мастацтваў (вул. Казлова, 3) адкрылася дзве выставы. Першая прысвячана мастаку Язэпу Драздовічу. Другая — літаратурку Вінцэнту Марцінкевічу.

Класік наш, Дунін-Марцінкевіч, нарадзіўся ў фальварку Пла-ношкавічы, што ціпел на Борищчыне, 4 лютага 1808 г. Не праўціло і году з дня ягонага юбілея, як і мастакі наўажыліся далучыцца да ўрачыствання. Выставу «Дудар Беларускі» да 200-годдзя пачыналы новае беларускай літаратуры, заснавальніка нацыянальнай драматургіі і тэатру арганізатары вырашылі сумясці з невялікай выставаю да 120-годдзя Язэпа Драздовіча, што зладзілі мастакоўскую суполку «Пагоня».

На Дунінскай выставе сабралі блізу піці дзясяткі твораў: жывапіс, графіка, плакат, літографія і скulptura. Прадстаўленыя

работы славутых майстроў — Віктора Маркаўца, Ігара Марачкіна, Яўгена Шатохіна, Міколы Аўчынікава, Ігара Алексіевіча... Тута прадстаўленыя і вядомыя пэрт пісменнікі, напісаны Аляксеем Марачкінам, літаграфія «Пінская шляхта» Уладзіміра Савіча, класічная серыя работ Міколы Купалы, прысвечаная героям пайтання 1863 і багата чаго яшчэ, пазнавальнага і добра відомага...

Многія творы я памятаю з часу БССР, з Рэспубліканскай выставы, прысвечанай 175-годдю з дна народнай Дуніны-Марцінкевічу. Тут праходзіла туслама, у Палацы мастацтваў. Тады, эта выгледала спрадвідным троімфам Беларушчыны. У той грандыёзны выставе удзельнічали больш за 100 мастакоў і прадстаўленыя былі больш як 160 твораў. У часы БССР, капізборы твораў эзтага класіка выходзілі ў 1940, і ў 1945, і ў 1984, эта выгледала цілкам натуральна.

Сярод урачыстага тлуму той выставы ў мэй сведомасці Беларушчына і Мастацтва зінавалася ў непадзельнае цэлае... Гэтым разам, пасля ўрачыстага

адкрыцца, пасля выступу «Беларускай капелле» з музыкай XIX ст., запрашаваць глядзілья ціш. Толькі пры ўваходзе, у фое, вялікі гандлірўкі кнігамі і CD увіхаюцца пакунікі...

Самаахвярныя выслікі нашых культурнікаў за чэврэць стагоддзя мала што змянілі ў грамадстве. Нацыянальная культура застаецца пі занейшаму справа меншасці. Выдатныя творы выдаётся майстэрству ўзгадаць і не занялі вартага месца ў нацыянальных музеях. Эршты, з Музею Дуніны-Марцінкевіча ў нас ніяма. А дом на вуліцы Равалоцкай, былой Койданаўскай, у якім ён жыў, акурат год там знемесці...

А справа пераходзіцца памяці пра Язэпа Драздовіча і ле шанованні, стала прыватнай спраўа Ады Районак і суполкі «Пагоня»...

Тым важней убачыць, тое, што мы прадставілі для нас у Палацы мастацтваў. Мо ўз, што з дыяйчай захопіцца гэтым чароўным светам? Светам Беларушчыны і Мастацтва.

Абведзе выставы прададзілі ўжо 21 снежня.

СХ

ВЫСТАВЫ

Барысаўская калядкі

Да 21 снежня ў Барысаўскім кірмаше «Барысаўская калядкі». На выставе будзе прадстаўленыя разнастайныя тавары, якія ў першую чаргу шукаюць пакупнікі перад Калядамі і Новым годам. Елі наўгоды сувеніры, цыфкі, дзекарты — прыкладныя і мастицкія вырабы, ялінкі, посуд.

Дудар беларускі

У Палацы мастацтваў (Казлова, 3) да 21 снежня працуе выставка, прымеркаваная да 200-годдзя з дна народнай Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча «Дудар беларускі». На выставе будзе прадстаўленыя прыкладныя вырабы мастакоў, выкананыя ў разнастайных тэхніках: жывапіс, графіка, скульптура, дзекарты — прыкладніе мастацтва.

Нябесныя бегі

У Палацы мастацтваў да 21 снежня працуе выставка «Нябесныя бегі», прымеркаваная да 200-годдзя з дна народнай Язэпа Драздовіча.

М'ямані. Сезон дажджоў

У кінатэатре «Племагора» да 20 снежня ідзе фотавыставка Пітра Казельца «М'ямані. Сезон дажджоў». На эдымках — разлінне жыцьця М'ямані, мамантальная партрэты і сцэнкі будненага жыцця.

Выставы сцэнічнага касцюму

У Мастацкім музеі да 19 студзеня працуе выставка сцэнічнага касцюму дэяцяўнага хэрэграffічнага анансамблю «Хароши».

Фатаграфічнае экспедыціі: на заход ад Мінску

У галерэі NOVA (В.Харыж, 16) да 13 студзеня працуе выставка «Фатаграфічнае экспедыціі: на заход ад Мінску».

Карнавал

Да 12 студзеня ў Мастацкім музеі працує выставка «Карнавал» беларускага мастака Андрэя Смаляка.

Чароўныя сны

У галерэі твораў Л.Шчамялілава да 4 студзеня працуе выставка Ганні Балаш і Аляксандра Гаявога «Чароўныя сны».

КАНЦЭРТЫ

Інтэрферэнцыя

25 снежня ў клубе Night Star (Свярдловік, 2) — фестывалі «Інтэрферэнцыя».

Рокаш

23 снежня ў «Графіці» (зв. Калініна, 16) — канцэрт «Рокашу».

Сярэднявечная дыскатэка ў Віцебску

«Стары Ольса» запрашвае на сярэднявечную дыскатэку, якая адбудзеца 20 снежня ў Віцебску ў клубе «Зебра». У праграме таксама запланаваныя сярэднявечныя рэканструкцыі пад танцульныя шоу да гуру сярэднявечнага пасадкі. Пачатак ат 17.00.

Калядны фэст

25 снежня ў «Рэактары» — Калядны фэст. Бірчыкі удаліся: «Стары Ольса», Litvintroll, Znich, Testamentum Terre, «Рада», Rosalía і іншыя.

СПЕКТАКЛІ

Купалоўскі тэатр

19 (пт) — «Волыга»
20 (сб) — «С.В.»
30 (аўт) — «Гаўлінка»
ранішнія спектаклі
29 (ні), 30 (аўт) — «Прыгоды Заранкі і Янкі»
надальная сцэна
21 (ні), 22 (пн) — «Дэйкае паліванне караля Стажа»
27 (сб), 28 (ні) — «Дамскіе танцы»

«Белсат»: тэлепраграма на 22–28 снежня «Белсат» — гэта незалежны беларускі спадарожнікавы тэлеканал

22 снежня, панядзелак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Ранча», серыял, 5 серыя

19.00 «Кіно ды катлеты», дак. фільм, рэж. Вольга Нікалайчык, 2008 г., Беларусь

20.10 Імпрэза гурту Svet Boogie Band на Фестывалі беларускай культуры і мастацтва (Варшава, 2008)

20.25 Тыдзень з радыё «Свабода»

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 Віртуальная помпа: агляд Сеціва

21.30 «Перапісане жыццё» (Stranger than Fiction), маст. фільм, рэж. Марк Форстэр (Marc Forster), 2006 г., ЗША. У галоўнай ролі Да-стын Гофман (Dustin Hoffman).

23.20 «Элі Макблі», тэлесеры-ял: II сезон, 22 серыя

00.00 Аб'ектыў (навіны)

23 снежня, аўтарак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макблі», тэлесеры-ял: II сезон, 22 серыя

18.55 «Тры таварыши» (Drie kameralen), дак. фільм, рэж. Маша Новікова (Masha Novikova), 2006 г., Галандыя

20.40 YoLife!

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Без рэтушы»: «Чатыры сымбалі», дак. фільм, 2008 г., Беларусь

21.45 Еўропа сέння: тэлечасопіс каналу «Німецкая хвала»

22.10 Ток-шоу «Форум»: Як абароніца ад крысы?

23.00 «Элі Макблі», тэлесеры-ял: II сезон, 23 серыя

23.45 «Калыханка» ад Сашы і Сірохі

00.00 Аб'ектыў (навіны)

24 снежня, серада

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макблі», тэлесеры-ял: II сезон, 23 серыя

19.00 Праект «Будучыня»: наўкоўцы агляд каналу «Німецкая хвала»

19.25 «Старыя Красны», дак. фільм, рэж. Юрый Выдранак, 2007 г.

19.45 Бульбаны

19.55 Еўрапей

20.30 «Каляды, Каляды», ч. I, 2007 г., Польшча

Беларуская музичныя зоркі спявачыя традыцыйныя і сучасныя калядныя песні.

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Хто каҳае» (Those Who Love), маст. фільм, рэж. Ізабель Куакс (Isabel Coixet), 1998 г., Іспанія—Францыя. У ролях: Моніка Бэлючы (Monica Bellucci), Крыстафэр Томсан (Christopher Thomson), Аляпія Марэна (Olalla Moreno).

Фільм створаны паводле раману Стендэла (спар. Анры—Мары Бэйль). Ізабель Куакс здоўж асяння не толькі экранізаўца твор французскага класіка, але і сабраць для здымак выдатную каманду. Цудоўная ігра актораў, прафесійная апаратарская работа і дасканалая музыка ствараюць гарманічнае цэлае.

Гэты твор пра рамантычнае ка-ханне буй натхненія пачуццём са-мога Стендэла да маладой жанчы-ны на імя Матильда. Самую Ма-тильду грае Аляпія Марэна, ства-раючыя незвычайны канстраст з другою акторкою — Моніка Бэлючы, а таксама з іншымі акто-рамі фільму. І эта сапраўды мас-

тацкая кінаізма.

22.50 «Калыханка» ад Сашы і Сірохі

23.05 «Мент», дэтэктыўны се-рыял, 6 серыя

00.00 Аб'ектыў (навіны)

25 снежня, чацвер

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.15 «Мент», дэтэктыўны се-рыял, 6 серыя

19.10 «Розныя светы», дак. фільм, рэж. Марка Скоп (Marko Skop), 2005 г., Славакія

Дакументальны фільм пра шматлічную культуру Славакіі, дзе ў адным мястечку можна спаткаць славакаў, венграў, цыганоў, габрэў і немцаў.

20.30 Жаўтуха

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Вызваленне», ч. I, дак. фільм, рэж. Вольга Нікалайчык, 2008 г., Беларусь

Кадры сучаснай хронікі (аматарскія здымкі з архіву аўтаркі): вёска Дражна Мінскай вобласці. Група людзей пад дажджком насеяе вялізны драўляны крыж, кладуць яго на воз і вязуць у кірунку могілак. Але там іх ужо чакае... мясцовая міліцыя ў цывільнім. Людзі пачынаюць ставіць крыж ахвярам савецкіх партызанаў (падчас вайны ў гэтым месцы з асабівіна жорсткасцю быў забіты 25 жанчын, дзяцей і старых). Партызаны, дакладней, засланая з Москвы дыверсійная група, разгромілі мясцовую самаходову, якая складалася з грададзянскага насельніцтва... Міліцыя паліцэйскае, што ўсталёўца крыж не дазволен, але людзі, няпэўдэнцы на паліцэйскім дзяржанні, ставяць крыж, прымаюць на ім памятную табличку, складаюць кветкі, молчаці і сыходзяць. Сядр ix — Вячаслаў Сіўчык — ініцыятар акцыі, які пасля быў арыштаваны і асуджаны за арганізацыю і ўдзел у акцыі ўсталявання крыжа пры дражненскіх могілках.

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Зноўкін!», маст. фільм, рэж. Франсіс Вэбер (Francis Veber), 2003 г., Францыя. У ролях: Жэрар Дэпард'е (Gerard Depardieu), Жан Рено (Jean Reno).

Рэспектабельны гангстэр Рубі (Жан Рено) трапляе ў вязніцу. Яго зняцці ў камеру разам з Кунзітнам (Жэрар Дэпард'е) — дэйнаватым крыміналікам, які сваёй наясціннаю балбатнею даводзіў сусіді да шаленства. Рубі рыхтуе незвычайны план ўчёйкаў. Але неспадзіваны ёзень здзяйснення гэтага задумы змініў крыжэні. На славоду вырываючы абвода скамарнікі...

23.20 Наша сцэна: канцэрт гурта «Троіца», ч. I

23.50 «Мент», дэтэктыўны се-рыял, 7 серыя

00.00 Аб'ектыў (навіны)

26 снежня, пятніца

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Мент», дэтэктыўны се-рыял, 7 серыя

19.10 Тайкаўчыкі на Божае Нараджэнне, ч. I

19.30 «Пейзаж», дак. фільм, рэж. Сяргей Лазінца (Sergie Loznitsa), 2003 г., Германия

Суровая зіма. Расійская правінцыя. На аўтобусных прыпынку мерзнуть людзі. Размаяўлюць пра сваё жыцце. Кожны мае сваё націнка. Кожны змагаецца з проблемамі. Ніхто не задаволены са сваёй жыццю. Вось сумны вобраз сучаснай Расіі.

20.00 Жаўтуха

20.35 «Першы дзень», дак. фільм, рэж. Марцін Сайтэр (Marcin Sauter), 2008 г., Польшча

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Здарэнні з хронікі каханьня» (Kronika wypadków miłosnych), маст. фільм, рэж. Андже́й Вайд (Andrzej Wajda), 1985 г., Польшча. У ролях: Паўліна Мільнарска-Морты (Paulina Mlynarska-Moritz), Пётр Ваўжанскі (Piotr Wawrzynczak), Та-дзуш Канвіцкі (Tadeusz Konwicki).

Сэнтыментальнае падарожжа па ўкраіне маладосці, убачнай прараз прызму ўспамінай. Назаўсёды страчаны рапіднай сістэмай з'яўляеца міфічнымі образамі памяці, да якога вяртаешся ў думках усё да-раслосе жыцце. Сіэнар напісаў Та-дзушу Канвіцкі на падставе ўласнага раману, выдадзенага ў 1974 г.

Дзеянне адбываецца ў Вільні ў 1939 г., напярэд ад змагнічненіем /svetsevye vaidny/. Выпускнік Вітэк закахаўся ў Алену, дачку палкоўніка Налізначнага. Вольны час хлопец баўвіцца пера-важжаніем з сябрамі: Энглем, Лёвам і закахаўся ў яго Энглевіа сястровю — Грэзтю. Тыкіні Вітэк, ма-рыць пасляхова здаць экзамены, каб паступіць на медычны факуль-тэт, і ўзяць штобль з Аленай. Сям'я каханай нават не здагаўваеца пра яе статкіні з Вітэкам. Нечаканая хлопцава рашучасць пераконвае Алену, якая пачынае верыць у яго—нае кахранне. Яны ўжо размаўляюць пра шлюб, плануюць уцекі пасля аўбесцяння выніку экзаменаў. Аднак Вітэк не атрымлівае атэстатаў сталасці і даведаўца, што сям'я Алены едзе за мяжу. На апошніе спатканні Алені апранае белую сукенку. Адносны паміж імі даходзяць да першага блізкасці; стомленыя каханкі засы-наюць у абдымках. Ранкам іх будзець артылерыйская кананада — пачынаеца вайна.

23.20 Наша сцэна: канцэрт гурта «Троіца», ч. I

23.50 «Мент», дэтэктыўны се-рыял, 7 серыя

00.00 Аб'ектыў (навіны)

00.15 Аб'ектыў (навіны)

27 снежня, субота

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 Тыдзень з радыё «Свабода»

18.40 «Эстонія, маё каханне», маст. фільм, рэж. Сібіле Тыдман (Sibille Tiedmann), 2004 г., Германия.

Рэжысёрка выбіраеца ў пада-рожжа па Эстоніі слядамі свайго старшага брата. Фільм пра суст-речу з таемнічымі месцамі на замлі, з Эстоніяй, пра пошуки сэнсу жыцця, пра развітанне і пра радасць, з якімі сэнсамі новыя пачынаюці.

20.15 Госць «Белсату»: Пятрушка Шустрава, беларуская чысцікіна

20.40 «Ранча», серыял, 6 серыя

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 Маю права (прававая праграма)

21.35 Кухня (музычная праграма)

21.45 «Аблічча смерці» (Facing the Dead), дак. фільм, рэж. Карл Людвіг Рэтнігер (Carl Ludwig Rettinger), 2005 г., Германия—Расія

Калі Сталін кіраваў Савецкім Саюзам, пад пагрозаю смерці былі заробленыя фотадзімкі 20 млн разпраздаваных людзей, т.зв. вора-гаў народу, расстраляных ці пасла-нных у канцлагеры. Сем'і замалёў-вали выўвы сваіх близкіх на сямен-ных групавых партрэтах, школьнікі выкрэслівалі рэвалюцыйных герояў з падручнікаў гісторыі, то, што заставалася, данішчалі энкаўзды-тэ. У гэтай стужцы аўтары па-зымкы з'яўляюць сімвалічныя партрэты, школынікі

21.50 Госць «Белсату»: Пятрушка Шустрава, беларуская чысцікіна

21.55 «Ліст да сябру» (List to a Lover), дак. фільм, рэж. Андже́й Вайд (Andrzej Wajda), 1974 г., Польшча

Канец XIX стагоддзя, польскі горад Лодзь. Тroe сброду — палік Карабль Баравец, немец Макс Баўм і габрэй Морыц Вальт — будуюць суконную фабрыку. Ім здаеца, што яны схапілі фартуну за бара-ду. Аднак фабрыка згарэа ў пажа-ры — падпал учыніл на загад іншага прамыслўца, жонка якога пілавалася з Караблем. Малады чалавек адкідае шляхеци і жэнцца з дачкою фабрыканта-габрэя Мюлера.

22.05 «Зямля запаветная» (Ziemia obiecana), маст. фільм, рэж. Андже́й Вайд (Andrzej Wajda), 1974 г., Польшча

Канец XIX стагоддзя, польскі горад Лодзь. Тroe сброду — палік Карабль Баравец, немец Макс Баўм і габрэй Морыц Вальт — будуюць суконную фабрыку. Ім здаеца, што яны схапілі фартуну за бара-ду. Аднак фабрыка згарэа ў пажа-ры — падпал учыніл на загад іншага прамыслўца, жонка якога пілавалася з Караблем. Малады чалавек адкідае шляхеци і жэнцца з дачкою фабрыканта-габрэя Мюлера.

22.30 «Пітбуль», серыял, 6 се-

риожы

00.00 Аб'ектыў (навіны)

28 снежня, недзеля

18.00 Прэс-экспрэс: агляд беларускага друку

18.15 Жаўтуха

18.40 «Ранча», серыял, 6 серыя

19.35 Кухня (музычная праграма)

20.05 «Аблічча смерці» (Facing the Dead), дак. фільм, рэж. Карл Людвіг Рэтнігер (Carl Ludwig Rettinger), 2005 г., Германия—Расія

21.00 Аб'ектыў (вынікі тыдня)

21.20 Ток-шоу «Форум»: Хто накорміць Беларусь?

21.45 «Зямля запаветная» (Ziemia obiecana), маст. фільм, рэж. Андже́й Вайд (Andrzej Wajda), 1974 г., Польшча

Канец XIX стагоддзя, польскі горад Лодзь. Тroe сброду — палік Карабль Баравец, немец Макс Баўм і габрэй Морыц Вальт — будуюць суконную фабрыку. Ім здаеца, што яны схапілі фартуну за бара-ду. Аднак фабрыка згарэа ў пажа-ры — падпал учыніл на загад іншага прамыслўца, жонка якога пілавалася з Караблем. Малады чалавек адкідае шляхеци і жэнцца з дачкою фабрыканта-габрэя Мюлера.

22.00 Аб'ектыў (вынікі тыдня)

22.20 «Зямля запаветная» (Ziemia obiecana), маст. фільм, рэж. Андже́й Вайд (Andrzej Wajda), 1974 г., Польшча

Канец XIX стагоддзя, польскі горад Лодзь. Тroe сброду — палік Карабль Баравец, немец Макс Баўм і габрэй Морыц Вальт — будуюць суконную фабрыку. Ім здаеца, што яны схапілі фартуну за бара-ду. Аднак фабрыка згарэа ў пажа-ры — падпал учыніл на загад іншага прамыслўца, жонка якога пілавалася з Караблем. Малады чалавек адкідае шляхеци і жэнцца з дачкою фабрыканта-габрэя Мюлера.

22.30 Аб'ектыў (вынікі тыдня)

ЛЕВЫМ ВОКАМ

Што трэба ведаць пра панікёраў

Як сцвярджае Нацбанк, у краіне з'явілася новая катэгорыя злачынцаў — панікёры. Гэта яны сеюць у чэргах да абменнікаў беспадстайных плёткі наконт хуткага падзення рубля. Фельетон **Лёліка Ушкіна.**

(Лекцыя для супрацоўнікаў аддзелу хуткага разагавання Нацбанку, накіраваных у чэргі да абменнікаў для неімілізацыі панікёраў).

Катэгорыя злачынцаў «панікёры» адносіцца на маладая сирод іншых крымінальных субкультурай (злодзеі, картачныя круізілі, шплюбныя аферысты), аднак вельмі небас-

печная.

На самай вышыні злачыннай структуры панікёраў стаіць панікёр у законе, або «папахан» (ад словаў «панікёр» плюс «пахан»).

Прадстаўнікі гэтай касты абавязаныя панікаваць ўзвесь час. Панікёр у законе бачыць прыкметы фінансавага крызісу нават у таіх звычайніх з'явах, як просьба ўраду да Расіі даша яшчэ адзін мільярды кредиты або словаў Кіраўніка пра тое, што 2009 год будзе цяжкім.

Панікёр у законе ніколі не возьме ў руки рубель: ён лічыць, што заўтра беларускую валюту чаек не пасябезжны дэфолт.

Паколькі панікёры ў законе ўзвесь час панікуюць, ім цяжка выходзіць з хаты. Пані-

каваць у чэргі да абменнікаў ходзіць іншая група панікёраў, г. зн. «прыпанаўнікі». Дзейнічаюць яны так: пытаяць, ці ёсь у продажы далаіры? Даведаўшыся, што ва-люты ніяма, робяць вялікія вочы: як гэта ў касе ніяма, валюты, калі фінансавы крызіс, як піша «Саўбелка», нам не пагражае? Іншымі словамі, злачынец панікую. Ахвя-рамі злачыннага ўзынку становіцца пры-сунтычні ў часе. Яны начынаюць панічна скупаць далаіры і єўра замест таго, каб наадварот даваць іх.

Для згаданай катэгорыі злачынцаў ха-рактарыстыкі свае знадворныя коды. Асаўблі-вую ўвагу рым зварнуць на татуіроўкі: выява мёртвага зайчыка (сімвал будучыні

рубля). Лічба 2200 і крэйк (або плюс) — на іх злачынную думку, курс далаля мусіць вырасці больш чым на 2200 рублёў і да влас-ны дасягне 3—4 тысяч і г. д. У лексіцы зла-чынцаў прысутнічаюць жартанізмы. На-прыклад: «Беларускі рубель — слабая ва-люта», «Беларускія гаспадаркі — нерэнта-бельная эканамічнай мадэль, якая трымаецца на падачках Расіі».

Але дзяяркаўцаў трымае сітуацыю пад кан-тролем. Каб не дапусціць выкліканых пані-кёрамі спекуляцый наконт таго, што далаляр будзе да вясны каштаваць 3—4 тысячы рублёў, мы апушцім яго да 5000. Гэта, безу-моўна, нанесе мошны ўдар па аўтарытэце панікёраў і іх організаваных структурах.

Доктар Алкаголь

Віктар Жыбуль

Добры доктар Алкаголь —
Ён ўсім дыміве боль!
Да яго прыходзіць лячыцца
і цислір, і кранічніца,
і прафесар, і студэнт,
і паст, і презідэнт.
Пазднімае з раны соль
добрая доктар Алкаголь!

І прыйшоў да Алкаголя Пітро:
— Мне зашчымілі ў метро!
І прыйшоў да Алкаголя Тэрэза:
— Мне ледзьве мањяк не прырэзазі!
І прыйшоў да Алкаголя Піліп:
— Я ў махінаю ўліп!
І прыйшоў да Алкаголя Хядос:
— Мин надакуніў мой бос!
І прыйшоў да Алкаголя Серж:
— У мене не пішацца верш!
І прыйшоў да Алкаголя дзве Ганны:
— Мин з ёю здрадзіў хаканы!
І прыйшоў да Алкаголя Дзям'ян:
— Мне паламалі бяян!

І прыйшоў да Алкаголя Марынка:
— Мин нехта ў паштовую скрынку
падкінуў дохлоу мыш.
Ні павеш,
ні спяш,
ні паспіш!

І прыйшоў да Алкаголя Якуб:
— Мне акунніца ў раку б...
Ды сорамна міне,
што не ўзяў я плаўкі.
Доктар, я патрабую дабаўкі!

І прыйшоў да Алкаголя Канстанція:
— У мене пад акном будзеца
атамнае электрастанцыя,
а міне спакой патрабуеща...

І прыйшоў да Алкаголя Максім:
— Я не задаволены ўсім!
І прыйшоў да Алкаголя Тані:
— Быць агдіна ў цвярдым стане!
І прыйшоў да Алкаголя Плятрусь:
— Мне балочча за ўсю Беларусь!
А потым прыйшоў Альфрэд:
— Мне кріўда за цэлы сусвет!

Добры доктар Алкаголь,
ускарскі нас на столе!
Разам з намі паславоль,
добрая доктар Алкаголь!

Каб па нашых родных хатах,
фабрыках і камінатах,
школах і венкаматах,
па вакзалах і дзло,
банках і юніверсітатах,
тэле, радыё, газетах
і раённых камітатах
разльілося Лімпапо!

Віктар Жыбуль
адзін з наўгародскіх
пазаўт пакалення
30-гадовых. У
тым ліку і
дзякуючы
выдатнаму
пачуццю гумару.
Ён аўтар
найдаўжэшага
палиндуму на
славянскіх мовах
(верша, які
можна чытаць як
з пачатку ў
канец, так і з
канца ў пачатак).
Аўтар кнігі «Забі
у сабе Сакрат».

ЖАРТ

Прынцып аднаго акна

Кліент: «Дзякую за наўгунья...! зрабіце, калі ласка, 2 ксеракопіі выявы наручнага залатога гадзінніка маёй жонкі. Ей на памяць, бо, думаю, яна больш яго не убачыць».

Лявон К

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ

15 снежня спойнілася 80 гадоў аднаму са старэйшымі і вядомымі беларускіх хреолагіў, канфідуцісткамі науки Уладзімуру Федоровічу Ісакену. Шырэйвіцце Калегі

ІМПРЕЗА

20 снежня прыбудзе літаратурны чытанін сідзібе Таварыства беларускай мовы (ул. Румянцева, 13). Прэзентацыйны паза Іягена Гучка. Пачатак: (029) 395-73-99 (Дар 7) або праз акаунты скайп і гнейл — aralopnik.

БЕЛАРУСКАМОЎНАСІДАК

Шукаю башыню, якія жадаюць звесен 2009 г. аддзіць сваіх дзяцей 3—4 гады беларускаймоднаўцы садок у мікрараёне Сухарава (Мінск). Арганізацыйны (кантрольны) абавязак біру на сібе. Звязацца: (029) 395-73-99 (Дар 7) або праз акаунты скайп і гнейл — aralopnik.

БЕЛАРУСКАЯ ЯЛІНКА!

Супольнасць «Нашыя дзяцкі» (dzietki.by) турнір «Граненчык», тэатр «Наша Слова» паскава запрэзентаваў Васільевіч з дзяцемі на беларускую падзею, кандыдатура гісторыкаў науки Уладзімуру Федоровічу Ісакену. Ад Васільевіча падзяліліся салодкі суваніні Сухарава (Мінск). Арганізацыйны (кантрольны) абавязак біру на сібе. Звязацца: (029) 395-73-99 (Дар 7) або праз акаунты скайп і гнейл — aralopnik.

ПРАЦА

Дапаленне да працы «Вікладычы беларускай мовы. Непашкадуце!

Т. 294—13—38

Праца для студэнтаў. Т.: (029) 615—17—76

ЧАСОПІС ARCHÉ ШУКАЕРАСПАСЮДНІКА

Часопіс ARCHÉ шукае распавядніка. Занятасць — 3—4 гадзіны/дзень (зальнікім выхадных). Аплата дзяржавна — прэміяльная. Звязацца: (029) 550—79—69 (Валеры Булгакаў). Рэкоменданцыяў віта-ющыца.

Прыватныя абвесткі ў «НН» (не больш за 15 слоў) можна пададыць бясплатна. Даўслайце поштай (адс. 537, 220050, Мінск) ці праз e-mail (nn@nn.by) або размяшчайце на форуме сайту www.nn.by. Даўкі скрытайцеся!

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Мінск. Разбіралася справа аб двух салдатах з канвойнай каманды, каторыя вялі ў лігун у турму двух аръштантў і адну кабету і пры гэтым згвалтілі туго кабету. Тымчасам адзін аръштант ўзяў. Тут салдаты спалахлі, і, каб схаваць канцы ў ваду, застрэлілі таго аръштант, што застаяў, а пасля сказаў, быццам забілі яго барончыся. Але скрыўжаная кабета выдала іх, і суд абоўх прыгаварыў на венчай катару.

«Наша Ніва» № 25, 1908

Наступны нумар выйдзе
29 снежня.

Радасных Вам Каляды!

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдакторы «Нашай Ніви»:

З. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукечік,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000),

сакратары рэдакцый «Нашай Беларусі»:

Андрэй Францэвіч Сінегруд,

Сяргей Сінегруд,

Мастакі рэдакцій «Слова»:

заснавальнік газеты «Наша Ніва»

выдаецца «Суродчыні»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Слэзільна ёнца «Наша Ніва» заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

А. Вольскі (1906), А. Улас (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915),